

Armoedemonitor 2026

Een trendonderzoek over armoede in de gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Werkwijze.....	5
1.2 Leeswijzer.....	6
2 Methodologie: de armoedegrens en het sociaal minimum	7
2.1 Definities	7
2.2 Maandbedragen per huishoudtype	8
2.3 Afbakening van de doelgroep	9
2.4 Verschuivingen door de meetmethode	10
3 Armoede en het sociaal minimum in de gemeente Groningen	13
3.1 Kerncijfers.....	14
3.2 Langdurige armoede en laag inkomen.....	15
3.3 Type huishouden.....	17
3.4 Leeftijd hoofdkostwinner	20
3.5 Voornaamste inkomensbron	23
3.6 Woningbezit.....	27
3.7 Herkomst.....	29
4 Kinderen in armoede	31
4.1 Ontwikkeling kinderen in armoede	31
4.2 Type huishouden.....	32
5 Conclusie.....	35
Bronnen	36
Colofon	37

Samenvatting

De Armoedemonitor 2026 beschrijft de omvang en ontwikkeling van inwoners van de gemeente Groningen die een laag inkomen en weinig bestedingsruimte hebben. Eerdere edities van de armoedemonitor waren gebaseerd op cijfers over het sociaal minimum. Deze cijfers, afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), brachten in beeld hoeveel huishoudens een *laag inkomen* hadden. Een nieuw onderdeel van deze armoedemonitor is de nieuwe armoedegrens, een meetmethode die in 2024 is ontwikkeld door het CBS, SCP en Nibud. Bij deze nieuwe methode gaat het niet (alleen) om het hebben van een laag inkomen, maar om de vraag of huishoudens genoeg bestedingsruimte overhouden. Daarbij kijkt het CBS niet alleen naar de hoogte van het inkomen, maar ook naar de werkelijke individuele kosten voor wonen en energie. Ook wordt nagegaan of huishoudens een financiële buffer hebben.

In deze armoedemonitor komen zowel het sociaal minimum als de armoedegrens aan bod. De armoedegrens en het sociaal minimum zijn niet één-op-één vergelijkbaar, omdat zij niet hetzelfde meten en gebaseerd zijn op verschillende definities en doelpopulaties (zie hoofdstuk 2).

Kortgezegd geeft het **sociaal minimum** aan of een huishouden een laag inkomen heeft: het inkomen ligt onder het sociaal minimum. De **armoedegrens** kijkt breder en gaat na of een huishouden na het betalen van vaste lasten aan wonen, energie en zorg genoeg geld overhoudt voor overige basisbehoeften en of er spaargeld achter de hand is.

Daling personen in armoede en laag inkomen

In 2024 valt in de gemeente Groningen 5,8% van de doelpopulatie^a onder de **armoedegrens**, in Nederland is dit 3,1%. In 2018 was dit in Groningen nog 10,1%. Absoluut gezien daalde het aantal inwoners onder de armoedegrens in Groningen van 24.700 naar 13.400. Bij de 110%-armoedegrens gaat het om een daling van 34.700 naar 22.200 personen.

Bij het **sociaal minimum** geldt dat in Groningen 11% van de doelpopulatie^b een inkomen tot 110% heeft, tegenover 6,6% in Nederland. In 2018 was dit in de gemeente Groningen 12,7%. Absoluut daalde het aantal inwoners met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum van 24.100 naar 22.200.

De gemeente Groningen neemt zowel bij de armoedegrens als het sociaal minimum de vijfde plaats in op de gemeentelijke ranglijst.

Langdurige armoede en laag inkomen

Het CBS spreekt van langdurige armoede wanneer iemand minstens drie opeenvolgende jaren in armoede leeft. Het percentage inwoners dat te maken heeft met langdurige armoede (100% armoedegrens) daalde van 3,7% in 2020 naar 1,2% in 2024. In aantallen gaat het om een flinke daling van 8.100 naar 2.700. Landelijk gaat het in 2024 om 0,7%.

^a Doelpopulatie armoedegrens: particuliere huishoudens, inclusief onvolledig jaarinkomen en studentenhuishoudens

^b Doelpopulatie sociaal minimum: particuliere huishoudens, exclusief onvolledig jaarinkomen en studentenhuishoudens

Bij een langdurig laag inkomen ten opzichte van het sociaal minimum gaat het CBS uit van vier opeenvolgende jaren een laag inkomen. In de gemeente Groningen daalde dit aandeel van 7,5% in 2018 naar 6,7% in 2024; in aantallen van 12.800 naar 12.000 inwoners. Dit ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (3,6%).

Aantal kinderen in armoede neemt af

In de gemeente Groningen daalde tussen 2018 en 2024 het aandeel minderjarige kinderen in een huishouden onder de armoedegrens van 11,7% naar 3,5%; in aantallen van 4.000 naar 1.200 kinderen. Hiermee daalde het aandeel in Groningen sterker dan landelijk (van 7,5% naar 2,8%). Van de 1.200 kinderen onder de armoedegrens, hebben 300 kinderen (0,8%) te maken met langdurige armoede (minimaal drie opeenvolgende jaren). Dit is vergelijkbaar met landelijke cijfers (0,7%). In 2020 was het aantal in de gemeente Groningen nog 1.500 (4,5%).

Bij het sociaal minimum is het beeld anders. In de gemeente Groningen daalde het aandeel minderjarige kinderen in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum van 13% naar 11%; in aantallen van 4.800 naar 3.600. Van deze groep hebben 1.900 kinderen (6,3%) te maken met een langdurig laag inkomen (minimaal vier opeenvolgende jaren). Ook dit is hoger dan het landelijke aandeel (3,4%). In 2020 was het aantal in Groningen nog 2.400 kinderen (7,7%).

Wie komt in beeld bij welke grens?

Door de verschillen in benadering brengt de armoedegrens en het sociaal minimum in de gemeente Groningen deels andere groepen in beeld. Onder de armoedegrenzen zijn werkenden, inwoners met een jonge hoofdkostwinner en huurders zonder huurtoeslag zichtbaarder. Gaat het om het hebben van een laag inkomen (sociaal minimum), dan vallen juist relatief vaker ouderen/gepensioneerden, gezinnen met kinderen, huurders met huurtoeslag en personen met een sociale uitkering binnen deze groep. Wat beide benaderingen gemeen hebben, is dat eenpersoonshuishoudens een groot deel van de groep (bijna 60%) vormen.

1 Inleiding

Om zicht te krijgen op inwoners en huishoudens die moeten rondkomen van weinig geld, maakt Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) sinds een aantal jaar een armoedemonitor. De armoedemonitor geeft inzicht in (de ontwikkeling van) aantallen inwoners die te maken hebben met armoede. Ook worden deze cijfers uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken. De directie Maatschappelijke Ontwikkeling heeft aan OIS gevraagd om een armoedemonitor over het jaar 2024 te maken. De cijfers over 2024 zijn momenteel de meest recente cijfers.

Eerder werd de armoedemonitor uitsluitend gebaseerd op gegevens over het sociaal minimum. Deze cijfers, afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), brachten in beeld hoeveel huishoudens een laag inkomen hadden. Een nieuw onderdeel van deze armoedemonitor is de nieuwe armoedegrens, een meetmethode die in 2024 is ontwikkeld door het CBS, SCP en Nibud¹. Voorheen werd armoede door deze instanties op verschillende manieren gemeten. Door de nieuwe meetmethode is er één uniform meetinstrument beschikbaar. Bij de nieuwe armoedegrens gaat het niet (alleen) om het hebben van een laag inkomen, maar om de vraag of huishoudens genoeg bestedingsruimte overhouden. Daarbij kijkt het CBS niet alleen naar de hoogte van het inkomen, maar ook naar de werkelijke individuele kosten voor wonen en energie. Ook wordt nagegaan of huishoudens een financiële buffer hebben. Door de invoering van de nieuwe meetmethode vallen sommige groepen inwoners nu wél binnen de doelgroep 'arm' en anderen juist niet meer. Hierdoor wijkt de omvang en samenstelling van de groep inwoners met weinig bestedingsruimte af van de lage-inkomensbepaling op basis van het sociaal minimum. Deze armoedemonitor schetst de omvang en ontwikkeling van het aantal en aandeel inwoners tot de verschillende armoedegrenzen en tot 110% van het sociaal minimum. Ook de vergelijking tussen het sociaal minimum en de nieuwe armoedegrens krijgt in deze armoedemonitor een prominente plek.

In dit rapport maken we gebruik van vaste afbakeningen om inwoners met een inkomen tot een bepaald percentage van de armoedegrens en van het sociaal minimum in beeld te brengen. Deze grenzen helpen om ontwikkelingen te volgen en groepen te vergelijken. Tegelijkertijd is armoede niet eenduidig; ook inwoners die boven de grens uitkomen kunnen in de praktijk moeite hebben om rond te komen.

1.1 Werkwijze

Deze armoedemonitor beschrijft de ontwikkeling van armoede in de gemeente Groningen van 2018 tot 2024. Voor 2024 gaat het om voorlopige cijfers. Om deze reden staat er bij het jaar 2024 steeds een *. De cijfers in dit rapport zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Door het combineren van verschillende bronnen, kan het CBS een beeld schetsen van het inkomen en vermogen van vrijwel elke inwoner en elk huishouden in Nederland. Het CBS presenteert inkomenscijfers afgerond op honderdtallen, in dit rapport hanteren we daarom dezelfde afronding.

In dit rapport kiezen we ervoor om te kijken naar groepen inwoners met een inkomen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum. Voor de 100%-grens sluiten we aan bij de gangbare afbakening van het CBS: armoede wordt door hen doorgaans gedefinieerd als een inkomen tot 100% van de armoedegrens. In de gemeente Groningen komen in 2024 de aantallen bij 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum exact overeen, waardoor deze

drempels zich goed lenen voor een onderlinge vergelijking. Voor de grens van 110% van het sociaal minimum is gekozen om aan te sluiten bij de eerdere armoedemonitoren. In de bijlage van dit rapport zijn tabellenoverzichten opgenomen over de drie genoemde grenzen. Aangezien veel gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen gebaseerd zijn op 120% van het sociaal minimum, bevat de bijlage ook een tabel over personen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

In eerdere edities bracht de armoedemonitor vooral **huishoudens** in beeld met een inkomen tot x% van het sociaal minimum. Het CBS publiceert over de nieuwe armoedegrens voornamelijk gegevens over personen. Om deze reden presenteren we in deze armoedemonitor aantallen en percentages **personen** onder de armoedegrenzen en het sociaal minimum. Het gaat om het huishoudinkomen; bij bijvoorbeeld een gezin met twee ouders en een minderjarig kind, waarbij één ouder in loondienst werkt en de ander een werkloosheidsuitkering heeft, hebben alle drie de huishoudleden hetzelfde huishoudinkomen.

1.2 Leeswijzer

We beginnen in hoofdstuk 2 met de methodologie rond de armoedegrens en het sociaal minimum. Het hoofdstuk geeft definities en bespreekt de maandinkomens per huishoudtype bij beide benaderingen. Ook wordt toegelicht welke groepen inwoners meegenomen worden in de berekening van armoede en hoe deze doelpopulaties bij beide benaderingen van elkaar verschillen. Ten slotte geeft paragraaf 2.4 een beeld van de verschuivingen in de samenstelling van de groepen inwoners die onder de armoedegrens en het sociaal minimum vallen.

Vervolgens beschrijft hoofdstuk 3 de (ontwikkeling van de) cijfers over armoede en een laag inkomen in de gemeente Groningen en in vergelijking met landelijke cijfers. Dit hoofdstuk geeft daarnaast inzicht in hoeverre armoede voorkomt onder verschillende groepen inwoners in de gemeente Groningen. De 100%- en 110%-armoedegrens en de grens tot 110% van het sociaal minimum worden hier met elkaar vergeleken. Tot slot gaat hoofdstuk 4 dieper in op kinderen in armoede.

2 Methodologie: de armoedegrens en het sociaal minimum

De gemeente Groningen baseerde haar inzichten over armoede tot nu toe op de sociale minimumgrens, berekend door het CBS. In 2025 hebben het CBS, SCP en Nibud een nieuwe methode ontwikkeld om armoede te meten. Door deze nieuwe meetmethode komen de cijfers over armoede in de gemeente er anders uit te zien. Niet alleen in aantallen, maar ook in de samenstelling van de groep inwoners die in armoede leeft. Dit hoofdstuk beschrijft de basis van deze verschillen; het geeft een definitie van het sociaal minimum en de armoedegrens, legt uit wat de maandinkomens voor verschillende huishoudtypen bij beide benaderingen zijn en beschrijft wat het verschil in doelpopulaties betekent voor de cijfers.

Kortgezegd geeft het **sociaal minimum** aan of een huishouden een laag inkomen heeft: het inkomen ligt onder het sociaal minimum. De **armoedegrens** kijkt breder en gaat na of een huishouden na het betalen van vaste lasten aan wonen, energie en zorg genoeg geld overhoudt voor overige basisbehoeften en of er spaargeld achter de hand is.

2.1 Definities

Sociaal minimum

Voor het bepalen van armoede op basis van het sociaal minimum berekent het CBS voor ieder huishouden de verhouding tussen het besteedbaar jaarinkomen^c en het sociaal minimum. Het sociaal minimum is hierbij het wettelijk bestaansminimum zoals dat elk jaar in de politieke besluitvorming is vastgesteld. Het gaat om een vastgesteld normbedrag per huishoudtype, dat aangeeft wat minimaal nodig is om in het levensonderhoud te voorzien. Het sociaal minimum is tot aan de pensioengerechtigde leeftijd gelijk aan de hoogte van een bijstandsuitkering; daarna is het gebaseerd op de AOW-uitkering². Dit bedrag wordt aangevuld met kinderbijslag, kindgebonden budget, zorgtoeslag, huurtoeslag en in sommige jaren incidentele koopkrachttegemoetkomingen. De premie voor de basiszorgverzekering en het verplichte eigen risico worden van het bedrag afgehaald. Bijzondere bijstand en kinderopvangtoeslag blijven buiten beschouwing. Om te bepalen of een huishouden onder of boven het sociaal minimum uitkomt, deelt het CBS het besteedbaar jaarinkomen van het huishouden door het wettelijk vastgestelde bedrag van het sociaal minimum. In dit rapport hanteren we de grens tot 110% van het sociaal minimum. Samengevat; het sociaal minimum is een inkomensnorm, en gaat feitelijk over het aantal en aandeel inwoners dat in een huishouden met een laag inkomen woont.

^c Inkomsten die het besteedbaar inkomen vormen zijn: inkomen uit arbeid, eigen onderneming en vermogen, uitkeringen (WW, arbeidsongeschiktheid, pensioen, bijstand), huur- en zorgtoeslag, kinderbijslag, kindgebonden budget, studiefinanciering en ontvangen partneralimentatie. Hierop worden betaalde rente op schulden, betaalde partneralimentatie, premies (inclusief de basiszorgverzekering) en belastingen in mindering gebracht.

Armoedegrens

Het uitgangspunt van de armoedegrens is de vraag of een huishouden kan rondkomen van het inkomen, de uitgaven en het vermogen. Er wordt nagegaan of er voor een huishouden voldoende geld overblijft na het betalen van woonlasten, energiekosten en zorg om te besteden aan minimale levensbehoeften¹. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om boodschappen, kleding, wonen, vervoer, telefoon en internet, verzekeringen en sociale activiteiten. Het Nibud heeft voor 35 verschillende huishoudtypen vastgesteld welke minimumbedragen nodig zijn om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Er wordt dus voor elk huishouden vastgesteld wat de werkelijke uitgaven zijn aan wonen, energie en zorg:

- Voor huurders zijn de werkelijke woonuitgaven gelijk aan de betaalde netto huur. Voor woningeigenaren gaat het om de werkelijke uitgaven aan de exploitatiekosten (kosten grootonderhoud, kosten erfpacht, kosten opstalverzekeringen en onroerendezaakbelasting) en de netto betaalde hypotheekrente. Wanneer deze bedragen niet bekend zijn, worden deze geschat.
- De energierekening wordt per huishouden geschat door het eigen (waargenomen) verbruik te vermenigvuldigen met het gemiddelde energietarief dat past bij het normverbruik van het woningtype waarin het huishouden woont.
- Bij zorgkosten gaat het om de premie voor de basiszorgverzekering en het verplichte eigen risico. Kosten voor zorg die niet onder het basispakket vallen en die dus voor eigen rekening komen, worden niet meegenomen.

Daarnaast komt bij de nieuwe armoedegrens het vermogen van een huishouden in beeld. Er wordt gekeken naar het direct te besteden vermogen en financiële bezittingen als spaargeld en aandelen. De eigen woning telt dus niet mee. Wanneer een huishouden na aftrek van woonlasten, energiekosten en zorg onder de armoedegrens uitkomt, maar voldoende buffer heeft om dit op te vangen, wordt het dus niet aangemerkt als arm. Hier geldt dat een huishouden minimaal een jaar van de vermogensbuffer kan leven op niveau van de armoedegrens.

Samengevat: een huishouden komt onder de armoedegrens uit als het, na het betalen van woon-, energie- en zorglasten, niet genoeg geld overhoudt voor overige basisbehoeften. Ook wordt hierbij rekening gehouden met het direct inzetbare vermogen. De hoogte van de armoedegrens verschilt per huishoudtype. De volgende paragraaf gaat hier dieper op in.

2.2 Maandbedragen per huishoudtype

Tabel 1 vergelijkt de maandbedragen van het besteedbaar inkomen van huishoudens voor het sociaal minimum en de armoedegrens. Op een aantal punten verschillen de maandbedragen van elkaar. Voor huishoudens met kinderen en AOW-gerechtigden ligt het sociaal-minimumniveau hoger dan de armoedegrens. Dit betekent dat deze groepen bij het sociaal minimum eerder als arm aangemerkt worden dan bij de armoedegrens.

Aan de andere kant zijn de maandbedragen voor alleenwonenden en paren zonder kinderen tot de AOW-leeftijd iets hoger onder de armoedegrens. Zij worden bij de armoedegrens dus eerder als arm aangemerkt dan bij het sociaal minimum.

Verder valt op dat bij het sociaal minimum de bedragen voor alleenstaanden tot en vanaf de AOW-leeftijd van elkaar verschillen (respectievelijk 1.575 euro en 1.830 euro). Onder de armoedegrens verdwijnt dit onderscheid. Het normbedrag is dan voor alle alleenstaanden, zowel onder als boven de

AOW-leeftijd, 1.600 euro. Vooral bij ouderen verschuift er veel ten opzichte van het sociaal minimum: zij vallen (onder andere) op basis van inkomen minder snel onder de armoedegrens. In paragraaf 3.4 zien we dan ook dat de grootte van de groep ouderen bij de armoedegrens kleiner is dan bij het sociaal minimum. Voor het bepalen van bijvoorbeeld de 110%-grens moeten de bedragen vermenigvuldigd worden met een factor 1,10.

Tabel 1: Maandbedragen besteedbaar inkomen voor sociaal minimum en armoedegrens, 2024

	Alleenwonend tot AOW		Paar tot AOW		Eenoudergezin		AOW-gerechtigd	
			geen kind	1 tot 3 kinderen	1 tot 3 kinderen	alleenwonend	paar	
sociaal minimum	1.575	2.095	2.440-3.085	2.210-2.855	1.830	2.350		
armoedegrens	1.600	2.145	2.405-2.845	1.980-2.440	1.600	2.145		

Bron: CBS, 2025³

N.B. Bij de bedragen voor het sociaal minimum is de gemiddelde huurtoeslag van huishoudens op minimumniveau meegenomen, om een goede vergelijking met de armoedegrens te kunnen maken.

2.3 Afbakening van de doelgroep

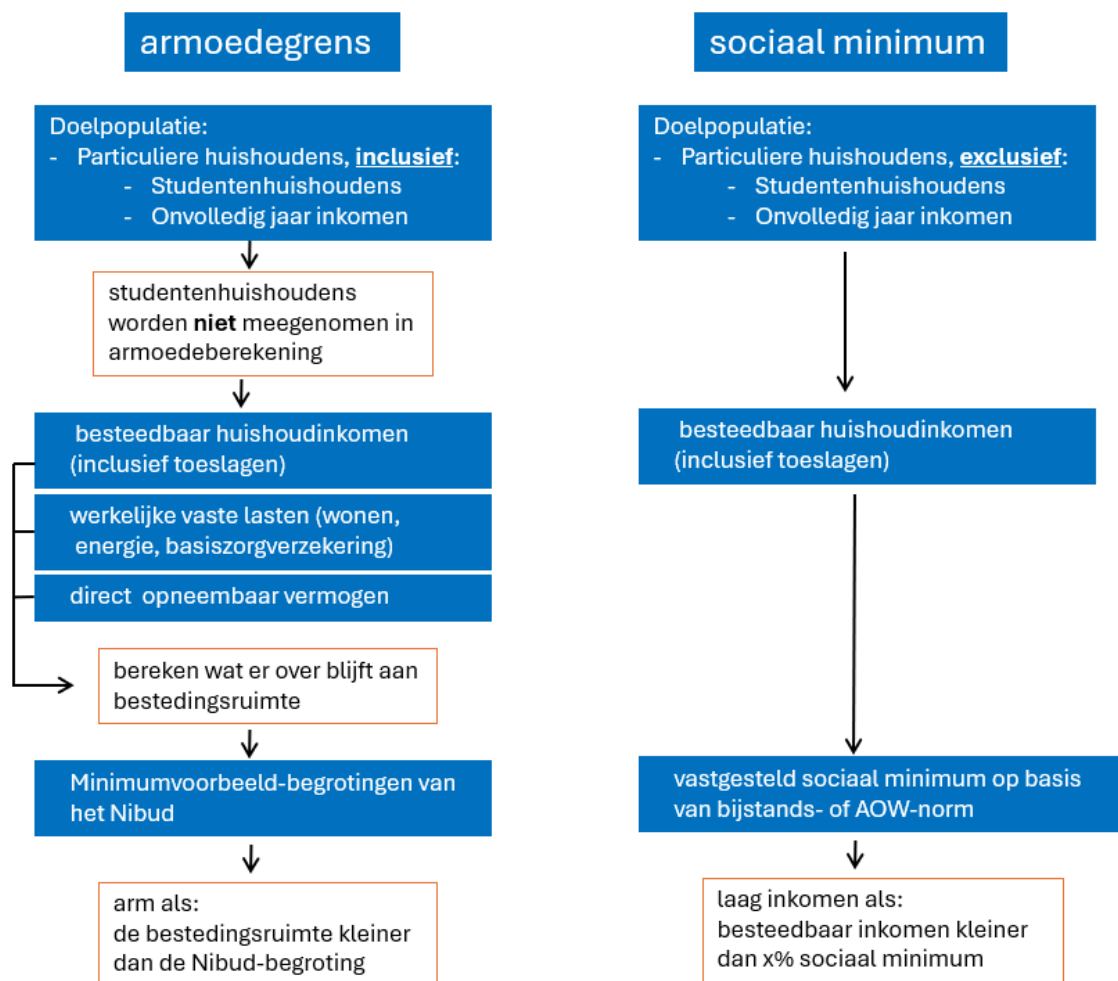
Los van de verschillende benaderingen van armoede bij de armoedegrens en het sociaal minimum, hanteren beide benaderingen een andere doelpopulatie. Met doelpopulatie bedoelen we de totale groep inwoners die in de bepaling van het armoedepercentage wordt meegeteld.

Bij het sociaal minimum vallen onder de doelpopulatie particuliere huishoudens, exclusief huishoudens met een onvolledig jaarinkomen, studentenhuishoudens en institutionele huishoudens. Onvolledige jaarinkomens zijn vaak het gevolg van overlijden of emigratie in de loop van het jaar.

Bij de armoedebenadering behoren huishoudens met een onvolledig jaarinkomen en studentenhuishoudens wél tot de doelpopulatie¹. De doelpopulatie van de armoedegrens is daardoor een stuk groter in de gemeente Groningen; er wonen immers veel studenten in de stad. Bij de armoedegrens omvat de doelpopulatie in de gemeente 232.500 personen, daarvan zijn er 25.300 student. Bij het sociaal minimum telt de doelpopulatie 200.500 personen.

Waar beide benaderingen in overeenkomen, is dat studentenhuishoudens niet meegerekend worden in het aantal armen. Het CBS kan namelijk geen goed beeld vormen van de inkomenssituatie van studentenhuishoudens. Dit betekent dat de totale groep waarover het percentage armoede berekend wordt, dus de noemer, groter is bij de armoedebenadering dan bij het sociaal minimum. Dit levert bij dezelfde aantallen, andere percentages op. Bij de armoedegrens is dit percentage dus lager dan bij het sociaal minimum, omdat de noemer bij de armoedegrens groter is. Het CBS geeft in hun tabellen voor de volledigheid ook aan hoeveel studenten deel uitmaken van elke afzonderlijke groep. Waar relevant, wordt dit genoemd in hoofdstuk 3. Figuur 1 geeft een overzicht van de totstandkoming van de armoedegrens en het sociaal minimum.

Figuur 1: Overzicht totstandkoming armoedegrens en sociaal minimum

2.4 Verschuivingen door de meetmethode

De armoedegrens brengt ten opzichte van het sociaal minimum deels andere groepen in beeld die het financieel moeilijk hebben. Deze verschillen komen naar voren in hoofdstuk 3. Deze paragraaf bespreekt wat de belangrijkste verschillen zijn en welke verklaringen hiervoor zijn.

Minder ouderen

Ouderen hebben vaker lagere woonlasten (door bijvoorbeeld een (bijna) afbetaalde woning) en een (hogere) financiële buffer. Hierdoor blijft er voor hen na het betalen van woonlasten, energielasten en zorg vaker voldoende bestedingsruimte over. Op deze manier komen zij vaker boven de armoedegrens uit.

Naast dat ouderen vaker een hogere buffer en lagere lasten hebben, is er een methodologische verklaring voor het feit dat minder ouderen onder de armoedegrens vallen. Bij het sociaal minimum ligt de inkomensgrens vanaf de AOW-leeftijd op de hoogte van de AOW-uitkering, in plaats van op bijstandsniveau. Bij de armoedegrens is dit onderscheid er niet en ligt de inkomensgrens voor alleenwonenden en paren zonder kinderen voor alle leeftijden op dezelfde hoogte. Daardoor is de

inkomensgrens voor AOW-gerechtigden bij de armoedegrens lager (zie tabel 1). Een groep ouderen valt daardoor wel onder 110% van het sociaal minimum, maar boven de armoedegrens. Deze groep wordt dus niet aangemerkt als arm. Bovendien is het sociaal minimum alleen een inkomensnorm, die geen rekening houdt met de bestedingsruimte en het vermogen. Doordat de AOW vaak dicht bij het minimumniveau ligt, komt het inkomen van pensioenhuishoudens vaker onder 110% van het sociaal minimum uit.

Meer jongeren

Waar ouderen vaker boven de armoedegrens uitkomen, komen inwoners met een jonge hoofdkostwinner juist meer in beeld als groep die weinig bestedingsruimte heeft. Hun inkomen komt dus in principe vaak boven 110% van het sociaal minimum uit, maar deze groep houdt volgens de armoedegrens vaker te weinig geld over om rond te kunnen komen. Dit komt onder andere doordat jongeren vaak alleen wonen en dus afhankelijk zijn van één inkomen, een groter deel van hun inkomen kwijt zijn aan wonen en doorgaans een kleine vermogensbuffer hebben. Het CBS geeft aan dat tegen 25 jaar de armoedepercentages een piek bereiken. Dit heeft te maken met het feit dat men dan de opleiding afrondt en het inkomen vaak nog laag en instabiel is. In de gemeente Groningen zijn er in verband met de vele studenten in de stad waarschijnlijk relatief veel mensen die in deze situatie zitten.

Minder eenoudergezinnen

Eenoudergezinnen hebben relatief gezien vaak een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Tegelijkertijd wordt onder de armoedegrens duidelijk dat veel van deze gezinnen toeslagen krijgen, bijvoorbeeld kindgebonden budget en huurtoeslag, of voldoende financiële buffer hebben. Hierdoor blijft er na het betalen van de vaste lasten aan wonen, energie en zorg voor deze gezinnen voldoende geld over om van rond te komen. Daardoor is het aantal eenoudergezinnen tot de armoedegrens een stuk lager.

Meer werkenden

werkenden in loondienst, en in mindere mate zelfstandigen, komen in de gemeente Groningen meer in beeld bij de nieuwe armoedegrens. Dit komt doordat de armoedegrens uitgaat van wat er aan bestedingsruimte overblijft na de vaste lasten. Huishoudens die een redelijk inkomen hebben, maar tegelijkertijd hoge lasten hebben en weinig financiële buffer, kunnen daardoor onder de armoedegrens uitkomen. Dit blijft onderbelicht bij het sociaal minimum, aangezien deze alleen iets zegt over de hoogte van het inkomen. Het CBS³ stelt dat armoede onder werkenden vooral voorkomt bij alleenwonenden en eenoudergezinnen, omdat deze huishoudens doorgaans afhankelijk zijn van één inkomen. Ook werkenden met een migratieachtergrond zijn relatief vaak arm.

Minder huurders met huurtoeslag, meer huurders zonder huurtoeslag

Onder de armoedegrens komen huurders zonder huurtoeslag meer in beeld; zij vallen vaker onder de armoedegrens dan onder het sociaal minimum. Voor huurders met huurtoeslag geldt het tegenovergestelde: zij worden minder als arm aangemerkt, maar hebben juist vaker een laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dit verschil is groot omdat bij het sociaal minimum alleen het besteedbaar inkomen (inclusief toeslagen) wordt vergeleken met de inkomensgrens. Er wordt dus geen rekening gehouden met verschillen in woonlasten tussen huishoudens. De armoedegrens bepaalt armoede op basis van wat huishoudens overhouden na de vaste lasten. Ook

hier telt huurtoeslag mee in het besteedbaar inkomen, maar bij de armoedegrens werkt dit sterker door omdat huurtoeslag de woonlasten verlaagt. De bestedingsruimte die overblijft is daardoor bij huurders met huurtoeslag groter, waardoor zij minder vaak als arm worden aangemerkt. Bij huurders zonder huurtoeslag wordt duidelijk dat zij, door hogere netto woonlasten, minder financiële ruimte overhouden voor basisbehoeften. Hierbij gaat het vaak om mensen in een particuliere huurwoning.

Minder personen met een sociale uitkering

Beleidsmaatregelen zoals de energietoeslag, een huurverlaging en verruiming van huurtoeslag en kindgebonden budget hebben ertoe geleid dat huishoudens met een sociale uitkering relatief vaker boven de armoedegrens uitkomen³. Dit terwijl zij qua inkomen onder het sociaal minimum blijven. Hierdoor is het aandeel uitkeringsontvangers kleiner binnen de groep inwoners tot de armoedegrens.

Minder kinderen

Gezinnen met kinderen hebben uitgaande van de armoedegrens minder vaak moeite om rond te komen. Vergeleken met het sociaal minimum is hun aantal een stuk lager. Dit heeft volgens het CBS te maken met dat wanneer hun huishoudinkomen vrij laag is, zij onder het sociaal minimum uitkomen. Tegelijkertijd kunnen zij ook vaak gebruik maken van toeslagen zoals kindgebonden budget en huurtoeslag. Daardoor houden zij volgens de nieuwe normen voldoende bestedingsruimte over.

3 Armoede en het sociaal minimum in de gemeente Groningen

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op (de ontwikkeling van) cijfers over de armoedegrens en het sociaal minimum in de gemeente Groningen vanaf 2018. Paragraaf 3.1 bevat kerncijfers over de ontwikkeling van beide benaderingen. Daarna gaat paragraaf 3.2 over langdurige armoede. Paragrafen 3.3 tot en met 3.7 gaan over de situatie in de gemeente Groningen naar verschillende achtergrondkenmerken. Bij de achtergrondkenmerken vergelijken we de 110%-armoedegrens met de grens van 110% tot het sociaal minimum. In dat jaar vielen onder beide benaderingen 22.200 inwoners. Het gaat hierbij echter niet om dezelfde groep mensen: de samenstelling onder beide benaderingen verschilt van elkaar. Zo vallen er onder de nieuwe armoedegrens meer werkenden, jongeren en inwoners zonder huurtoeslag, terwijl de groepen met pensioen, een uitkering uit een sociale voorziening en eenoudergezinnen kleiner zijn.

Toelichting ontwikkeling armoedegrens en sociaal minimum

Bij alle figuren in deze paragraaf valt op dat de armoedegrens over het algemeen een grilliger verloop kent dan het sociaal minimum. Dit komt met name doordat de armoedegrens gevoeliger is voor koopkrachtmaatregelen (zoals de energiemaatregelen, verhoging van het minimumloon, verschillende toeslagen) en veranderingen in woon- en energielasten. Het sociaal minimum is 'slechts' een inkomensnorm, die alleen meebeweegt met het wettelijk bestaansminimum. Daardoor verandert deze grens doorgaans geleidelijker. Ook zien we dat het aantal en percentage personen onder de armoedegrens sneller daalt dan onder het sociaal minimum. Dit heeft onder andere te maken met dat in jaren met lastenverlichting (zoals de energiemaatregelen in 2022 en 2023) veel huishoudens (net) boven de armoedegrens kunnen uitkomen, terwijl hun inkomen niet boven 110% van het sociaal minimum uitstijgt.

Volgens het CBS³ werd de landelijke daling van de armoedegrens in 2019 en 2020 veroorzaakt door loonstijgingen en coronamaatregelen. De daling sinds 2021 heeft te maken met de energiemaatregelen, zoals de energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen. Daarnaast werd in 2023 het minimumloon verhoogd en kwamen huishoudens met een laag inkomen in aanmerking voor een huurverlaging. In 2024 zien we echter een stijging in het aandeel arme personen. In dat jaar waren er geen energiemaatregelen meer. Wel waren er diverse koopkrachtverhogende maatregelen, zoals verruiming van de huurtoeslag en het kindgebonden budget, een cao-loonstijging en meer arbeidskorting.

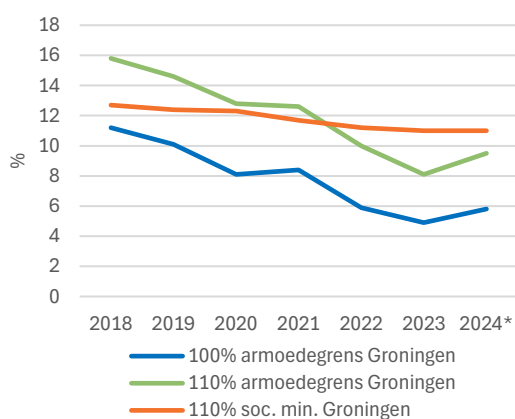
Leeswijzer

In dit hoofdstuk worden de 100%- en 110%-armoedegrens en 110% van het sociaal minimum steeds gezamenlijk gepresenteerd. Hierbij is het belangrijk om te benadrukken dat deze benaderingen niet hetzelfde meten en gebaseerd zijn op verschillende definities en doelpopulaties (zie hoofdstuk 2). Ze zijn daardoor niet één-op-één vergelijkbaar. De cijfers geven vooral een beeld van verschillende uitkomsten wanneer uitgegaan wordt van een laag inkomen (het sociaal minimum) of van voldoende bestedingsruimte (de armoedegrens).

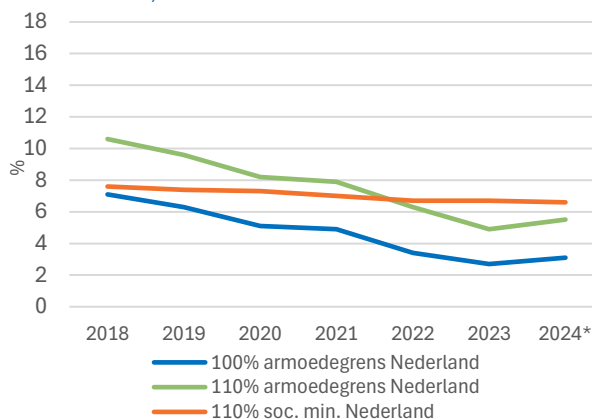
3.1 Kerncijfers

Figuren 2 en 3 laten zien dat het aandeel inwoners tot de armoede- en sociale-minimumgrenzen in de gemeente Groningen structureel hoger is dan gemiddeld in Nederland. In 2024 valt in Groningen 5,8% van de doelpopulatie^d onder de **armoedegrens**, in Nederland is dit 3,1%. In 2018 was in de gemeente Groningen het aandeel inwoners tot de armoedegrens nog 10,1%. De relatieve daling tussen 2018 en 2024 was sterker in de gemeente Groningen dan landelijk; in Groningen was er een daling van 5,4 procentpunt, landelijk was dit 4 procentpunt. Absoluut gezien daalde het aantal inwoners tot de armoedegrens in Groningen van 24.700 naar 13.400. Bij de 110%-armoedegrens gaat het om een daling van 34.700 naar 22.200 personen. Zowel de relatieve als de absolute daling is daarmee in de gemeente Groningen (veel) groter dan bij het sociaal minimum.

Figuur 2: Percentage inwoners van de gemeente Groningen dat in armoede leeft, 2018-2024*

Figuur 3: Percentage inwoners van Nederland dat in armoede leeft, 2018-2024*

Bij het **sociaal minimum** geldt dat in Groningen 11% van de doelpopulatie^e een inkomen tot 110% heeft, tegenover 6,6% in Nederland. In 2018 was in de gemeente Groningen het aandeel inwoners tot 110% van het sociaal minimum nog 12,7% (figuur 2). Landelijk was de daling tussen 2018 en 2024 minder sterk; van 7,6% naar 6,6%. Absoluut gezien daalde het aantal inwoners met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum in Groningen van 24.100 naar 22.200. Ter indicatie: deze 22.200 personen wonen samen in 16.100 huishoudens (14,7%). In 2018 ging het om 17.100 huishoudens (16,8%). Opvallend is dat het percentage personen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum in 2018 nog onder de 110%-armoedegrens ligt. Vanaf 2022 verandert dit en ligt het aandeel inwoners met inkomen tot 110% van het sociaal minimum hoger. Het aandeel inwoners tot de armoedegrens is dus veel sterker gedaald. Een verklaring hiervoor kan zijn dat gedurende de jaren verschillende maatregelen ervoor hebben gezorgd dat de bestedingsruimte van huishoudens verruimd is, terwijl het aandeel lage inkomens minder sterk veranderde.

De gemeente Groningen neemt zowel bij de armoedegrens als het sociaal minimum de vijfde plaats in op de gemeentelijke ranglijst (zie tabel 2).

^d Doelpopulatie armoedegrens: particuliere huishoudens, inclusief onvolledig jaarinkomen en studentenhuishoudens

^e Doelpopulatie sociaal minimum: particuliere huishoudens, exclusief onvolledig jaarinkomen en studentenhuishoudens

We kunnen de doelpopulatie van de armoedegrens meer gelijktrekken aan het sociaal minimum, en studentenhuishoudens niet meetellen in de doelpopulatie van de armoedegrens. Dan komt Groningen in 2024 op 6,5% tot de 100%-armoedegrens. Voor Nederland geldt dan een percentage van 3,2%.

*Tabel 2: Gemeenten met hoogste aandeel personen in armoede, 2024**

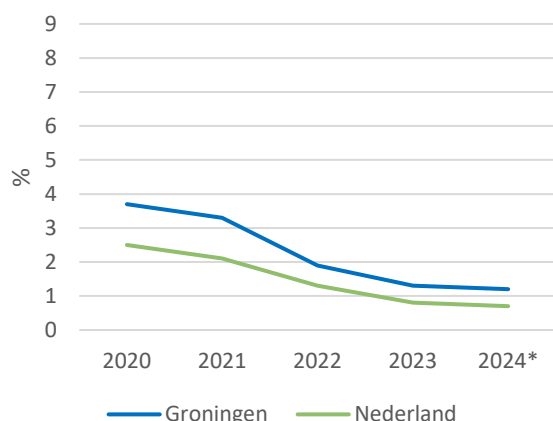
gemeente	percentage 100% armoedegrens	gemeente	percentage 110% sociaal minimum
1. Vaals	6,9%	1. Rotterdam	13,0%
2. Amsterdam	6,7%	2. Heerlen	12,5%
3. Den Haag	6,4%	3. Amsterdam	12,0%
4. Rotterdam	6,3%	4. Den Haag	11,2%
5. Groningen	5,8%	5. Groningen	11,0%
Nederland	3,1%		6,6%

3.2 Langdurige armoede en laag inkomen

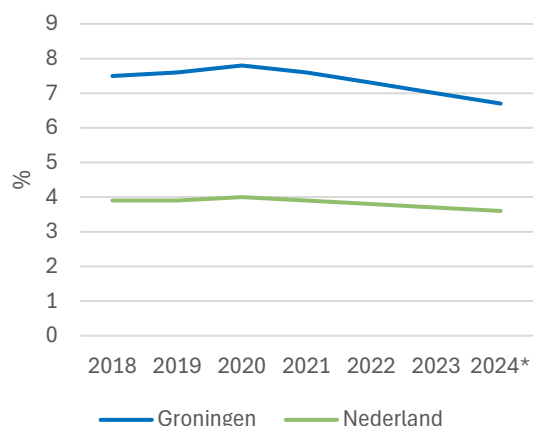
Het CBS spreekt van langdurige armoede wanneer iemand minstens drie opeenvolgende jaren in armoede leeft. Bij het sociaal minimum wordt gesproken over een langdurig laag inkomen, waarbij doorgaans het criterium van vier opeenvolgende jaren wordt gehanteerd. Hierdoor zijn de twee benaderingen niet goed vergelijkbaar. In 2024 gaat het in de gemeente Groningen om 1,2% van de inwoners, landelijk om 0,7% die minimaal drie jaar op rij onder de armoedegrens vallen (figuur 4). In aantallen gaat het om 2.700 personen in de gemeente Groningen. In 2020 lag dit aantal nog ongeveer drie keer zo hoog (8.100). Het aandeel inwoners dat langdurig te maken heeft met armoede ligt in Groningen structureel boven het landelijke gemiddelde, al is het verschil in 2024 kleiner dan in 2020. Waar de gemeente Groningen bij de armoedegrens landelijk de vijfde plek inneemt, staat de gemeente bij langdurige armoede op de elfde plek.

In de gemeente Groningen heeft 6,7% van de inwoners minimaal vier jaar op rij een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (figuur 5). Landelijk is dit 3,6%. In aantallen gaat het in de gemeente om 12.000 inwoners. Het aantal en aandeel personen veranderde slechts geleidelijk; in 2018 ging het om 12.800 personen; 7,5%.

*Figuur 4: Percentage inwoners van Nederland en de gemeente Groningen dat langdurig (minimaal drie jaar) in armoede leeft, 2020-2024**

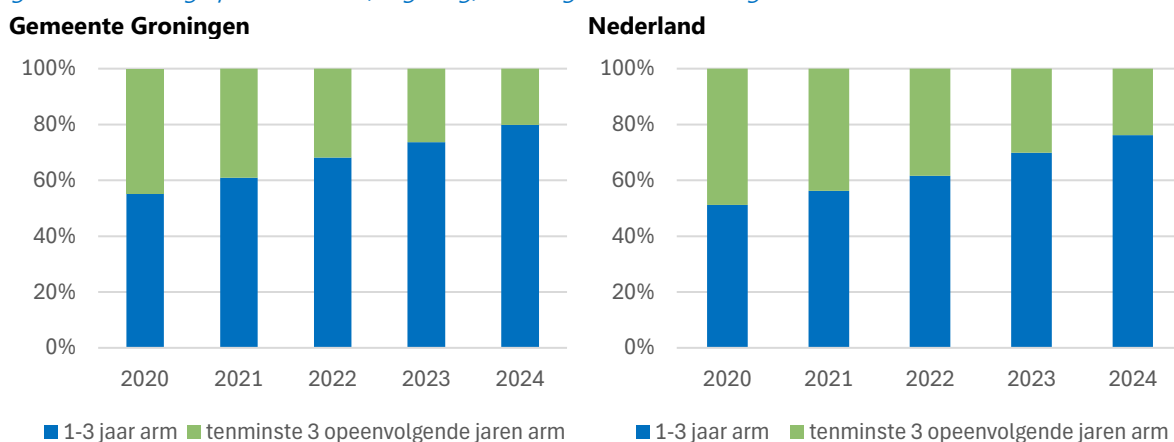
*Figuur 5: Percentage inwoners van Nederland en de gemeente Groningen dat langdurig (minimaal vier jaar) een inkomen tot 110% van het sociaal minimum heeft, 2018-2024**

Figuur 6 laat zien hoe de groep inwoners in armoede zich verhoudt tussen langdurige armoede en korter durende armoede. Het aandeel inwoners dat langdurig arm is neemt in de tijd duidelijk af: in 2020 was de verhouding nog 45% langdurig en 55% kortdurend, in 2024 is dit verschoven naar 20% versus 80%. Een vergelijkbare ontwikkeling is te zien op landelijk niveau. Bij het sociaal minimum is een dergelijke ontwikkeling niet te zien; hier blijft de verhouding tussen langdurig en kortdurend een laag inkomen vrij stabiel over de jaren. In 2024 had van de totale groep met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, 51% dit vier opeenvolgende jaren. In 2020 was dit 52%.

De forse afname van het aantal langdurig armen heeft waarschijnlijk met de energietoelagen en de verhoging van het minimumloon in 2023 te maken. Volgens het CBS³ hebben deze maatregelen ertoe bijgedragen dat een deel van de mensen die het jaar ervoor nog arm was, het daaropvolgende jaar niet langer onder de armoedegrens viel. Dit was relatief vaak het geval bij mensen die een bijstandsuitkering of een sociale voorziening hadden. Belangrijk hierbij is dat iemand alleen langdurig arm is bij een ononderbroken periode onder de armoedegrens. Zodra iemand een jaar boven de armoedegrens valt, is deze niet langer langdurig arm. Dit laat wederom zien dat de armoedegrens gevoelig is voor beleidsmaatregelen.

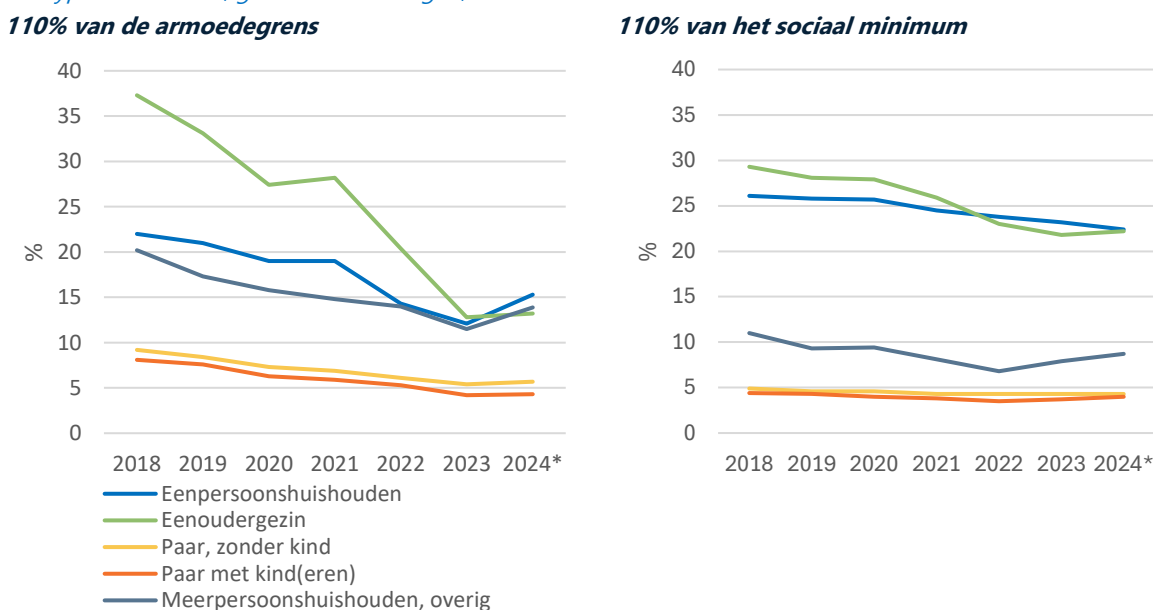
*Figuur 6: Percentage personen dat (langdurig) arm is, gemeente Groningen en Nederland, 2020-2024**

3.3 Type huishouden

In deze paragraaf kijken we naar de (ontwikkeling van) armoede onder verschillende huishoudtypes. Figuur 7 toont de ontwikkeling van armoede en een laag inkomen in de gemeente Groningen. Vervolgens worden in figuur 8 de standgegevens over de 100%- en 110%-armoedegrens en de grens tot 110% van het sociaal minimum voor 2024 met elkaar vergeleken. Figuur 9 geeft weer hoe de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrenzen en het sociaal minimum eruitziet.

*Figuur 7: Ontwikkeling percentage personen tot 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar type huishouden, gemeente Groningen, 2018-2024**

Bij figuur 7 valt op dat het aandeel inwoners in **eenoudergezinnen** tot de 110%-armoedegrens een stuk sneller daalde dan het aandeel met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. In 2018 viel 37,3% van de personen in eenoudergezinnen onder de 110%-armoedegrens. In 2023 bereikte dit aandeel het laagste punt op 12,8%, waarna het in 2024 licht opliep naar 13,2%. In aantallen gaat het om een daling van 6.800 naar 2.500 personen in eenoudergezinnen. Onder het sociaal minimum verliep de daling geleidelijker; van 29,3% naar 22,2%. Een daling van 5.100 naar 4.000 inwoners.

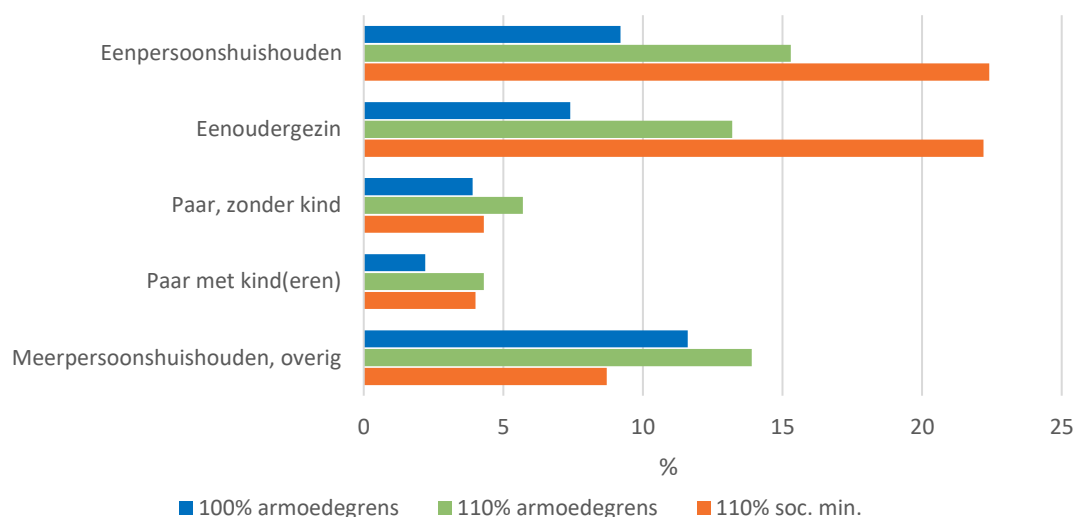
Het aandeel **eenpersoonshuishoudens** onder de 110%-armoedegrens daalde tussen 2018 en 2024 van 22% naar 15,3%; van 16.200 naar 12.500 personen. De 110%-sociale minimumgrens liet een kleinere daling zien; van 26,1% naar 22,4%; van 13.000 naar 12.700 personen. In aantallen gaat het in 2024 dus om vrijwel even grote groepen. De procentuele verschillen hebben te maken met een andere benadering van de doelpopulatie, zie tekst onder figuur 8 voor een toelichting. Verder is er bij de 110%-armoedegrens sprake van een duidelijke toename tussen 2023 en 2024. Bij het sociaal minimum zet de daling van het aandeel eenpersoonshuishoudens met een laag inkomen vanaf 2018 juist verder door. Er lijken dus in 2024 meer eenpersoonshuishoudens met een laag inkomen weinig bestedingsruimte over te houden.

Bij **samenwonende** Groningers (met en zonder kind(eren)) komen armoede en lage inkomens relatief minder voor. De ontwikkeling van armoede bij deze groepen verloopt zowel bij het sociaal minimum als de 110%-armoedegrens vrij geleidelijk. Voor personen die onderdeel uitmaken van een paar met

kind(eren) geldt dat het aandeel tot de 110%-armoedegrens tussen 2018 en 2024 daalde van 8,1% naar 4,3%. In aantallen was dit van 5.400 naar 2.900 personen. Bij het sociaal minimum gaat het om een daling van 4,4% naar 4%; van 3.000 naar 2.600 personen. Het percentage inwoners tot de 110%-armoedegrens dat een paar zonder kinderen vormt, daalde van 9,2% naar 5,7%; een afname van 1.700 personen. Bij het sociaal minimum was de afname met 200 personen een stuk kleiner; van 4,9% naar 4,3%.

Van de personen in overige **meerpersoonshuishoudens**^f heeft in 2024 8,7% een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (500 personen). In 2018 was dit 11% (ook 500 personen). Van dit type huishouden valt 13,9% onder de 110%-armoedegrens (900 personen). Sinds 2018 daalde dit aandeel met 6,3 procentpunt (400 personen; dus bijna de helft minder).

*Figuur 8: Percentage personen in de gemeente Groningen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar huishoudtype, 2024**

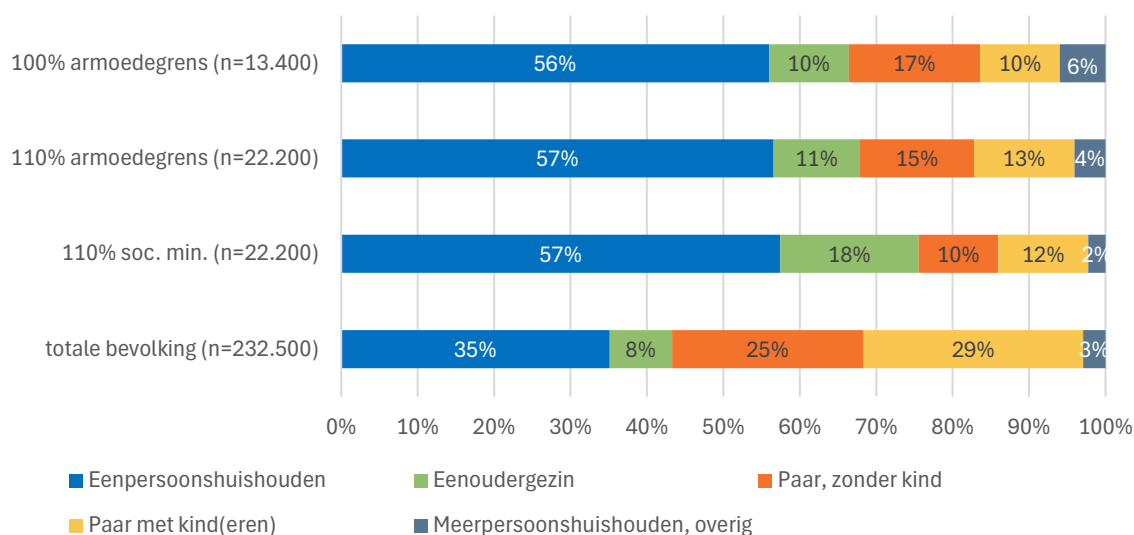
Figuur 8 laat de verhoudingen tussen de twee verschillende armoedegrenzen en 110% van het sociaal minimum in 2024 zien. Het valt meteen op dat vooral bij **eenpersoonshuishoudens** en **eenoudergezinnen** het verschil tussen het sociaal minimum en de armoedegrenzen groot zijn. Voor beide huishoudtypes geldt dat het percentage onder het sociaal minimum veel hoger ligt dan onder de twee armoedegrenzen. Bij eenpersoonshuishoudens kan een deel van dit verschil verklaard worden door de afbakening van de doelpopulaties van beide benaderingen (zie ook paragraaf 2.3). Wanneer de doelpopulatie van de armoedegrens meer gelijkgetrokken wordt met het sociaal minimum, door studentenhuishoudens buiten de doelpopulatie te laten, worden de uitkomsten voor eenpersoonshuishoudens beter vergelijkbaar. In dat geval ligt het aandeel eenpersoonshuishoudens tot de 110%-armoedegrens op 20,7%. Dit is slechts iets lager dan het aandeel tot 110% van het sociaal minimum.

^f Overige meerpersoonshuishoudens zijn particuliere huishoudens waarvan nog andere personen dan de hoofdkostwinner en diens partner en/of inwonende kinderen deel uitmaken, bijvoorbeeld huishoudens met inwonende verwanten.

Voor eenoudergezinnen speelt dit effect nauwelijks; er zijn dan ook weinig studenten met kinderen. Het grootste verschil tussen de armoedegrenzen en het sociaal minimum ligt dus bij eenoudergezinnen. Dat wil zeggen dat eenoudergezinnen vaak een laag inkomen hebben, maar tegelijkertijd vaak wél genoeg bestedingsruimte overhouden na aftrek van vaste lasten. Het CBS³ geeft aan dat het bij eenoudergezinnen onder de armoedegrens vooral gaat om gezinnen die een bijstandsuitkering hebben en geen kindgebonden budget of huurtoeslag ontvangen. Ook komen eenoudergezinnen die wél huurtoeslag en kindgebonden budget ontvangen, relatief vaak net boven de 100%-armoedegrens uit. In de figuur is dit te zien door het vrij grote verschil tussen de 100%- en 110%-armoedegrens.

Bij **paren**, zowel met als zonder kind(eren), zijn de verschillen tussen het sociaal minimum en de armoedegrens kleiner. Deze huishoudtypes zijn de enige waarbij het percentage tot 110% van het sociaal minimum (iets) lager is dan het percentage tot de armoedegrens. Dit geeft aan dat paren met een laag inkomen relatief vaak weinig bestedingsruimte hebben. Tot slot valt op dat bij de armoedegrens personen in meerpersoonshuishoudens meer naar voren komen.

*Figuur 9: Totale groep personen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar huishoudtype, gemeente Groningen, 2024**

Figuur 9 laat zien dat de samenstelling van de groep inwoners onder de verschillende armoedegrenzen en een inkomen tot 110% van het sociaal minimum iets verschilt. Onder de armoedegrenzen bestaat de groep minder uit personen in **eenoudergezinnen**: 10%-11%, tegenover 18% onder 110% van het sociaal minimum. Er zijn juist meer **paren zonder kind** binnen de armoedegrenzen: 17%-15%, tegenover 10% onder het sociaal minimum. Opvallend is dat het aandeel **eenpersoonshuishoudens** nagenoeg gelijk is bij de verschillende benaderingen, terwijl figuur 2 veronderstelt dat minder eenpersoonshuishoudens onder de armoedegrenzen vallen dan onder 110% van het sociaal minimum. Dit schijnbare verschil hangt samen met de verschillende doelpopulaties bij beide benaderingen, zie paragraaf 2.3.

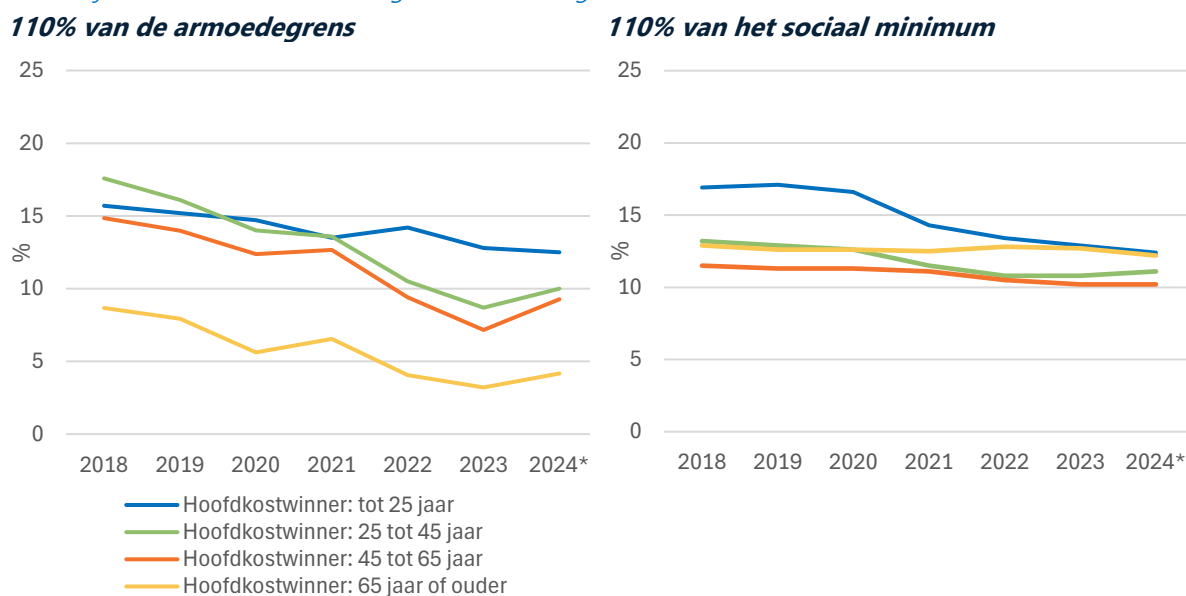
De samenstelling van de groep inwoners tot de 110%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt op een paar punten af van het landelijke beeld. Zo bestaat deze groep in Groningen voor een groter deel uit eenpersoonshuishoudens (57% tegenover 43% landelijk). In de gemeente is het aandeel personen in huishoudens met kinderen lager. Dit geldt zowel voor paren met kind(eren) (13% tegenover 23%) en eenoudergezinnen (11% tegenover 16% landelijk).

Ook bij het sociaal minimum zien we meer eenpersoonshuishoudens in de gemeente Groningen dan landelijk (57% tegenover 45% landelijk). Verder zit er 5 procentpunt verschil bij paren, zowel met als zonder kind(eren). Hierbij scoort de gemeente in beide gevallen lager dan landelijk.

3.4 Leeftijd hoofdkostwinner

In deze paragraaf kijken we naar de (ontwikkeling van) armoede onder verschillende leeftijdsgroepen van de hoofdkostwinners van een huishouden. Allereerst toont figuur 10 de ontwikkeling van armoede en een laag inkomen in de gemeente Groningen. Vervolgens worden in figuur 11 de standgegevens over de 100%- en 110%-armoedegrens en de grens tot 110% van het sociaal minimum voor 2024 met elkaar vergeleken. Ten slotte geeft figuur 12 weer hoe de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrenzen en het sociaal minimum eruitziet.

*Figuur 10: Ontwikkeling percentage personen tot 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar leeftijd van de hoofdkostwinner, gemeente Groningen, 2018-2024**

De ontwikkeling van armoede onder verschillende leeftijdsgroepen is minder gelijkmatig dan de ontwikkeling van het sociaal minimum (figuur 10). Ook komt naar voren dat er onder de armoedegrenzen grotere verschillen zitten tussen de leeftijdsgroepen. Bij een inkomen tot 110% van het sociaal minimum zijn de verschillen tussen de leeftijdsgroepen een stuk kleiner.

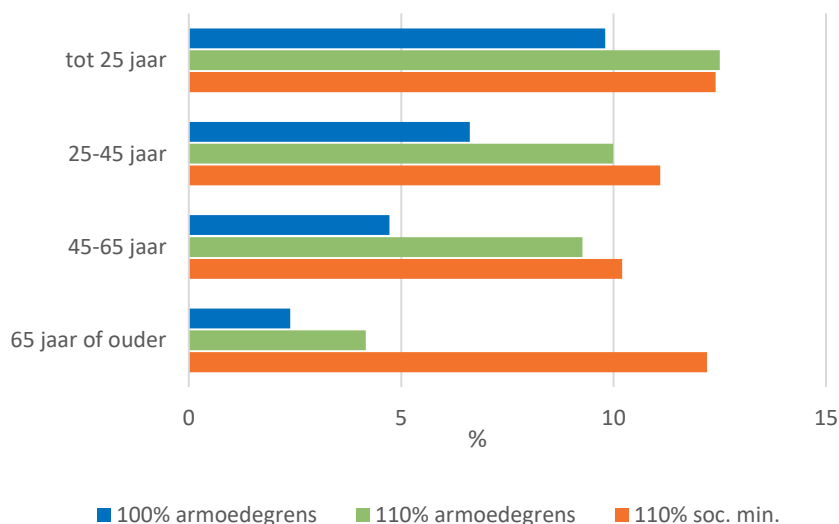
Bij de leeftijdsgroep hoofdkostwinner **tot 25 jaar** daalde het aandeel inwoners tot de 110%-armoedegrens tussen 2018 en 2024 van 15,7% naar 12,5%; in aantallen van 5.000 naar 4.300 personen. Hierbij valt op dat vanaf 2021 het aandeel personen in een huishouden met een jonge hoofdkostwinner stijgt en vervolgens vrij stabiel blijft, terwijl de andere leeftijdsgroepen tot 2023 sterker dalen. Het percentage van de jongste leeftijdsgroep is in 2024 duidelijk het hoogst. Bij het

sociaal minimum valt juist op dat de jongste leeftijdsgroep in 2018 een stuk boven de andere leeftijdsgroepen uitsteekt. In 2024 is dit behoorlijk gedaald en ligt het op hetzelfde niveau als de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder. In aantallen gaat het tussen 2018 en 2024 om een daling van 200 personen naar 1.200 in 2024. Alhoewel de percentages voor jongeren bij beide benaderingen dichtbij elkaar liggen, is dat bij de aantallen duidelijk niet het geval. Dit heeft te maken met de verschillende doelpopulaties van beide benaderingen, zie paragraaf 2.3.

Bij de 110%-armoedegrens is de daling vooral te zien bij de middelste leeftijdsgroepen. Het aandeel inwoners in een huishouden met een hoofdkostwinner van **25-45 jaar** daalde tussen 2018 en 2023 van 17,6% naar 8,7%. In aantallen is dat een daling van 15.700 naar 8.100. Bij de leeftijdsgroep **45-64 jaar** daalde het aandeel in dezelfde periode van 14,9% naar 7,2% (van 10.900 naar 5.200 personen). Daarmee zijn beide leeftijdsgroepen zijn tussen 2018 en 2023 (bijna) gehalveerd. In 2024 is bij beide leeftijdsgroepen vervolgens weer een toename te zien. Bij het sociaal minimum is de ontwikkeling gematigder. In de 25-45-jaarsgroep zien we een stijging vanaf 2022. In aantallen gaat het tussen 2018 en 2024 om een afname van respectievelijk 10.500 naar 9.400 en van 8.100 naar 7.000 personen.

Ten slotte ligt het aandeel personen met een hoofdkostwinner van **65 jaar of ouder** tot de 110%-armoedegrens structureel lager dan de andere leeftijdsgroepen. In 2024 gaat het om 4,2%; dat zijn 1.600 personen. In 2018 ging het nog om 8,7% (3.000 personen). Tussen 2018 en 2024 is de ontwikkeling van het sociaal minimum vrij constant bij de groep ouderen; van 12,9% naar 12,2%. In aantallen gaat het om een daling van 300 personen, naar 4.500 in 2024. In tegenstelling tot de andere leeftijdsgroepen, zien we in 2022 een lichte stijging bij 65-plussers.

*Figuur 11: Percentage personen in de gemeente Groningen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar leeftijd hoofdkostwinner, 2024**

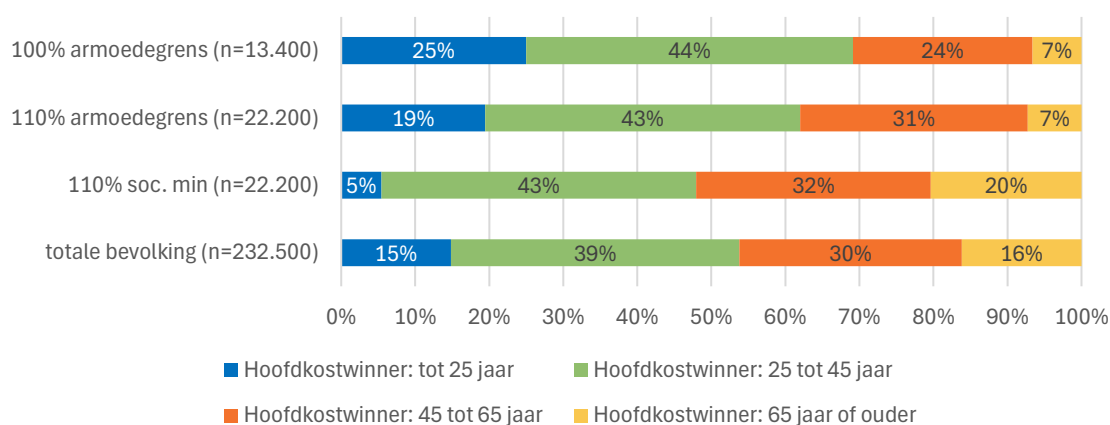

Figuur 11 laat nog eens de verhoudingen tussen de verschillende armoedegrenzen en het sociaal minimum in 2024 zien. Armoede komt in 2024 in de gemeente Groningen relatief het meest voor onder personen waarvan de hoofdkostwinner **jonger dan 25 jaar** is. Zowel bij de armoedegrens als bij het sociaal minimum is dit het geval. Zoals hierboven al aangegeven, verschillen de bijbehorende aantallen wel flink van elkaar. Verder is het hier interessant om de doelpopulatie van de armoedegrens meer gelijk te trekken met de doelpopulatie van het sociaal minimum, door

studentenhuishoudens buiten beschouwing te laten. Dan blijkt dat 36,1% van de personen met een hoofdkostwinner tot 25 jaar onder de 110%-armoedegrens valt. Dat wil dus zeggen dat jongeren onder de armoedegrens veel meer naar voren komen als groep die moeite heeft om rond te komen. Verder zien we in figuur 11 dat bij de leeftijdsgroepen **25-45 jaar** en **45-65 jaar** het aandeel personen in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum iets hoger is dan de armoedegrenzen. Onder de groep 45-65 jaar is het verschil tussen de 100%- en 110%-armoedegrens vrij groot; respectievelijk 3.300 en 6.800 personen; een ruime verdubbeling. De groep die net boven de 100%-armoedegrens zit is dus behoorlijk groot.

In de gemeente Groningen zijn bij de groep **65 jaar en ouder** grote verschillen op te merken tussen de armoedegrens en het sociaal minimum. Armoede komt in de gemeente relatief het minst voor wanneer de hoofdkostwinner 65 jaar of ouder is. Kijken we alleen naar het inkomen (sociaal minimum) dan blijkt dat een laag inkomen juist vaak voorkomt onder 65-plussers. Meerdere (methodologische) factoren spelen mee in dit verschil, zie paragraaf 2.4.

*Figuur 12: Totale groep personen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar leeftijd hoofdkostwinner, gemeente Groningen, 2024**

Ook figuur 12 laat duidelijk zien dat de leeftijdsamenstelling van de groep inwoners die met armoede te maken heeft verschilt per definitie. Onder de nieuwe definitie bestaat de groep voor 7% uit ouderen, terwijl dit bij het sociaal minimum 20% is. Voor jongeren is het andersom: bij de nieuwe definitie bestaat de groep voor 19%-25% uit jongeren, tegenover 5% bij het sociaal minimum.

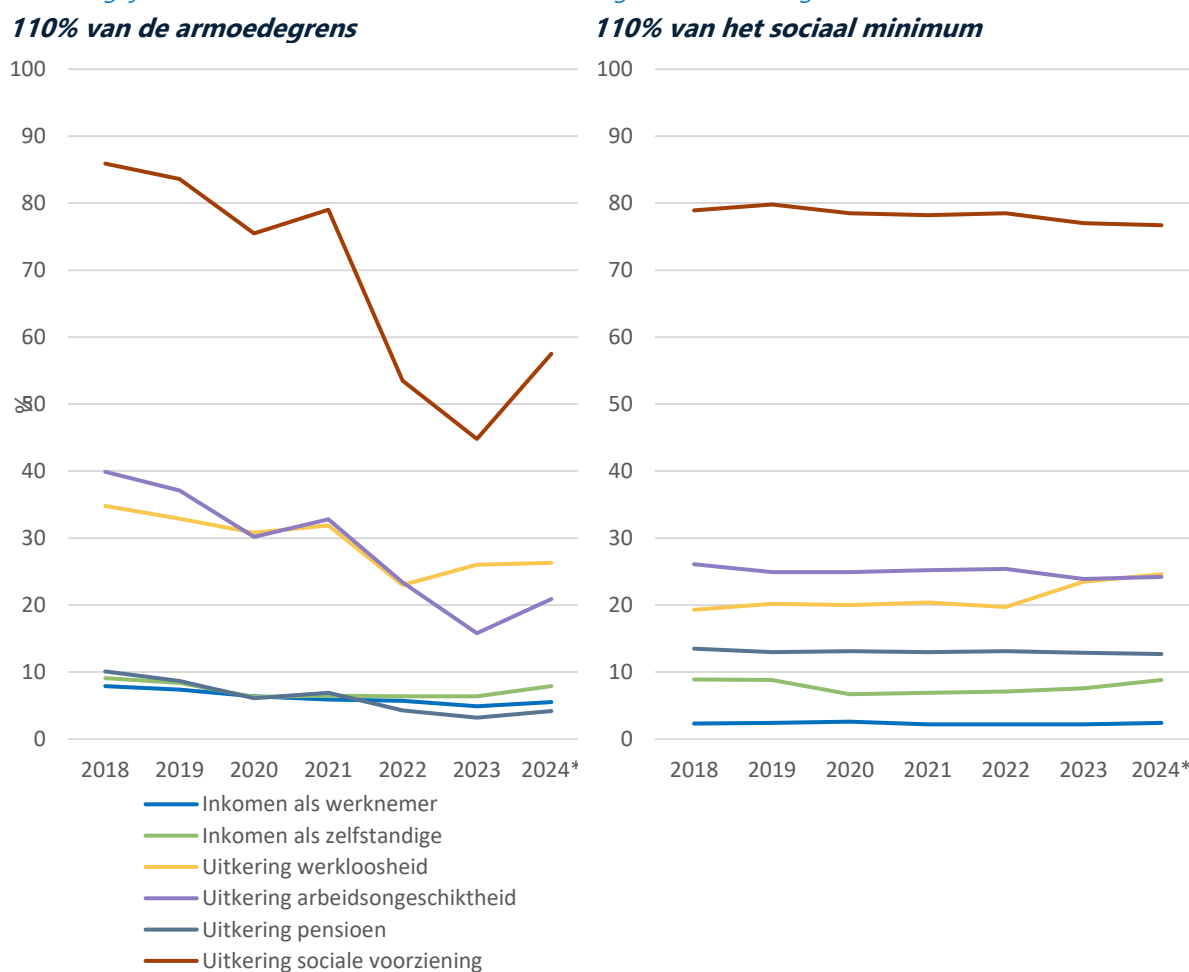
De samenstelling van de groep inwoners tot de 110%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt op een paar punten af van het landelijke beeld. Zo bestaat deze groep in Groningen voor een groter deel uit personen met een hoofdkostwinner tot 25 jaar (19% tegenover 8% landelijk). Het aandeel in de leeftijdsgroep 25-45 jaar ligt iets hoger in de gemeente Groningen (43% tegenover 40% landelijk). Het aandeel inwoners met een hoofdkostwinner van 65 jaar of ouder is juist lager in Groningen (7% tegenover 14%), net zoals het aandeel personen met een hoofdkostwinner van 45-65 jaar (31% tegenover 38% landelijk).

Bij het sociaal minimum bestaat de totale groep relatief gezien iets meer uit personen met een hoofdkostwinner tot 25 jaar in de gemeente Groningen dan landelijk (5% tegenover 2% landelijk). Ook de leeftijdscategorie 25-45 jaar is groter in de gemeente (43% tegenover 37% landelijk). De leeftijdscategorie 45-65 jaar is even groot, en de leeftijdsgroep 65 jaar of ouder is kleiner in de gemeente Groningen (20% tegenover 29% landelijk).

3.5 Voornaamste inkomensbron

In deze paragraaf kijken we naar de (ontwikkeling van) armoede naar inkomensbron van een huishouden. Het gaat hierbij om de voornaamste inkomensbron van de hoofdkostwinner van het huishouden; de bron waaruit een huishouden in een jaar het meeste inkomen uit ontving. Allereerst toont figuur 13 de ontwikkeling van armoede en een laag inkomen in de gemeente Groningen. Vervolgens worden in figuur 14 de standgegevens over de 100%- en 110%-armoedegrens en de grens tot 110% van het sociaal minimum voor 2024 met elkaar vergeleken. Ten slotte geeft figuur 15 weer hoe de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrenzen en het sociaal minimum eruitziet.

*Figuur 13: Ontwikkeling percentage personen tot 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar belangrijkste inkomensbron van de hoofdkostwinner, gemeente Groningen, 2018-2024**

Bij de uitsplitsing naar voornaamste inkomensbron valt wederom op dat de ontwikkeling onder de 110%-armoedegrens minder gelijkmatig verloopt dan onder 110% van het sociaal minimum (figuur 13). De sterkste verandering zien we bij personen waarvan het huishouden een **uitkering sociale voorziening** als belangrijkste inkomensbron heeft. Hieronder vallen bijvoorbeeld een bijstandsuitkering, Wajong en IOAW. Onder de 110%-armoedegrens daalde het aandeel in deze groep tussen 2018 en 2024 van 85,9% naar 57,5%. In aantallen gaat het om een daling van 16.100 naar 9.500. Onder 110% van het sociaal minimum daalde het aantal in dezelfde periode van 14.000 naar 11.700.

Ook onder personen in huishoudens met een **arbeidsongeschiktheidsuitkering** daalde het aandeel tot de 110%-armoedegrens tussen 2018 en 2024 behoorlijk: van 39,9% naar 20,9% (van 1.800 naar 1.100 personen). Bij personen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum zien we in aantallen juist geen daling; zowel in 2018 als in 2024 gaat het om 1.200 personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

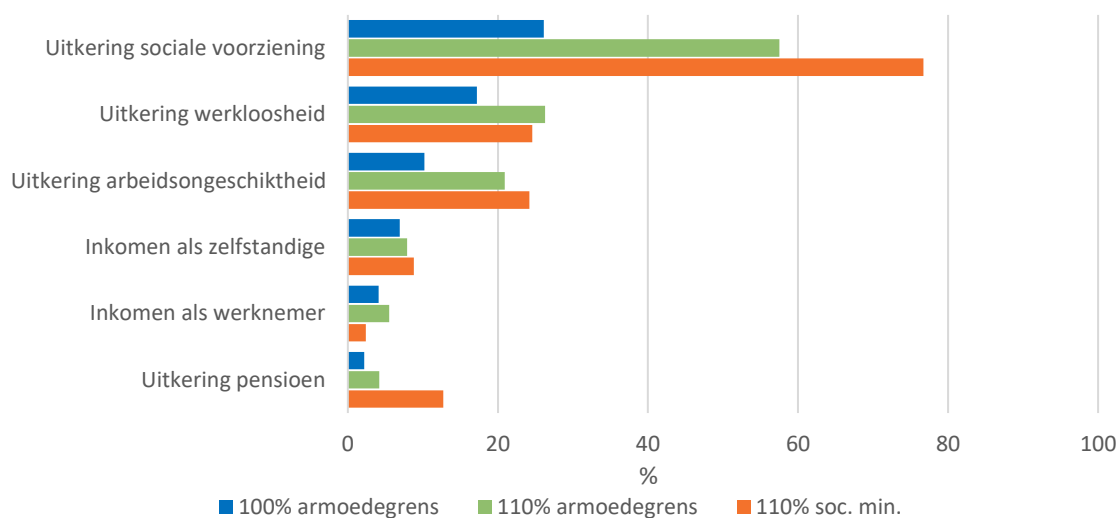
Het aandeel personen tot de 110%-armoedegrens met als belangrijkste inkomensbron een **werkloosheidsuitkering** daalde tussen 2018 en 2024. In aantallen gaat het om een daling van 300 personen. Zowel bij de armoedegrens als het sociaal minimum zien we vanaf 2022 een relatieve stijging onder personen met een werkloosheidsuitkering. De veranderingen zijn echter vrij klein, omdat de totale aantallen vrij laag zijn; in aantallen gaat het in 2024 zowel bij 110% van het sociaal minimum als de 110%-armoedegrens om 200 mensen.

Het aandeel personen tot de 110%-armoedegrens in een huishouden met als belangrijkste inkomensbron **pensioen** daalde van 10,1% naar 4,2%; van 3.400 naar 1.500 personen. Bij het sociaal minimum is er zowel procentueel als in aantallen nauwelijks sprake van een daling bij deze groep. In 2024 gaat het om 4.300 personen.

Tot slot zien we bij de armoedegrens een gestage en geringe relatieve daling van armoede onder personen in een huishouden waarbij werk (**werknemers** en **zelfstandigen**) de belangrijkste inkomensbron is. Tussen 2018 en 2024 gaat het om een afname van 12.600 naar 9.600. In 2024 gaat het om 8.000 werknemers en 1.600 zelfstandigen. Bij het sociaal minimum blijft de daling uit en stijgt het aantal van 4.300 naar 4.800. Het gaat in 2024 om 3.000 werknemers en 1.700 zelfstandigen⁹. De daling bij werknemers en zelfstandigen is veel kleiner omdat de totale groep in de gemeente (de noemer) veel groter is. Een daling valt daardoor bij deze groep minder op. Daarnaast stelt het CBS⁴ dat vooral mensen met een uitkering profijt hadden van koopkrachtverhogende maatregelen, zoals de energiemaatregelen. Daardoor daalde hun aandeel tot de armoedegrens sneller dan het aandeel werkenden.

⁹ Dit telt niet op 4.800 vanwege afrondingsverschillen.

Figuur 14: Percentage personen in de gemeente Groningen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar belangrijkste inkomensbron hoofdkostwinner, 2024*

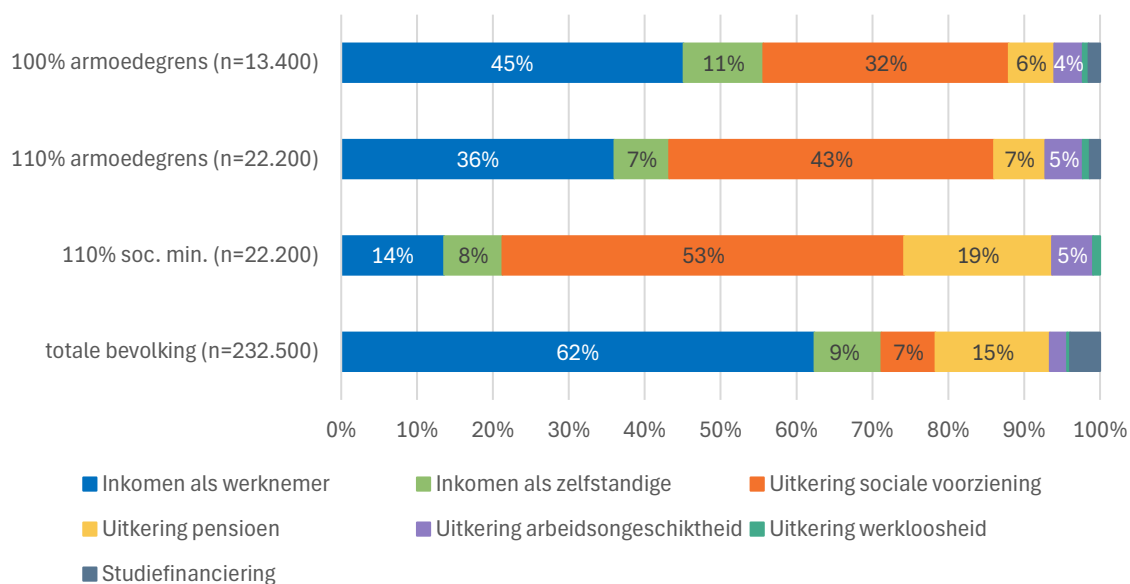
Figuur 14 laat nog eens de verhoudingen tussen de verschillende armoedegrenzen en het sociaal minimum in 2024 zien. Verklaringen voor deze verschillen worden beschreven in paragraaf 2.4. Armoede komt in 2024 in de gemeente Groningen relatief het meest voor onder personen (in een huishouden) met een **uitkering sociale voorziening**. Bij het sociaal minimum is het aandeel inwoners in deze categorie nog een stuk hoger. Ook valt op dat het verschil tussen de 100%- en 110%-armoedegrens vrij groot is. Er zitten dus relatief veel mensen net boven de armoedegrens.

Vervolgens komt armoede bij beide benaderingen het meest voor onder inwoners met een **werkloosheidsuitkering** en inwoners met een **arbeidsongeschiktheidsuitkering**. De verschillen tussen de 110%-armoedegrens en 110% van het sociaal minimum zijn hier een stuk kleiner. Het verschil tussen de 100%- en 110%-armoedegrens is wel vrij groot.

Verder valt op dat het aandeel personen met als belangrijkste inkomensbron een **pensioenuitkering** een stuk hoger is onder het sociaal minimum dan onder de 110%-armoedegrens.

Ten slotte komt armoede relatief weinig voor onder **werknemers** en **zelfstandigen**. Vooral bij het sociaal minimum is het aandeel werknemers met een inkomen tot 110% laag. Ondanks de lage percentages (dankzij de grote totale groep werknemers in de gemeente), maken werknemers een groot deel uit van de totale groep armen (zie figuur 15), veel groter dan onder het sociaal minimum.

*Figuur 15: Totale groep personen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar belangrijkste inkomensbron hoofdkostwinner, gemeente Groningen, 2024**

Als we naar de samenstelling van de totale groep inwoners in armoede kijken, wordt duidelijk dat de groep vooral bestaat uit werknemers en mensen met een sociale voorziening (figuur 15). Ondanks een relatief laag percentage op het geheel van alle werknemers (figuur 14), vormen werknemers dus wel een groot onderdeel van de groep die weinig bestedingsruimte overhoudt na aftrek van de vaste lasten aan wonen, energie en zorg. Werknemers vormen een veel kleiner onderdeel van de totale groep inwoners die een inkomen tot 110% van het sociaal minimum heeft (14%). Het inkomen van werknemers komt dus vaak boven de grens van 110% van het sociaal minimum uit. Tegelijkertijd houden veel werknemers weinig bestedingsruimte over, waardoor ze onder de armoedegrenzen vallen.

Verder laat figuur 15 zien dat onder het sociaal minimum personen met een sociale voorziening de grootste groep is (53%). Onder de nieuwe armoedegrenzen is deze groep kleiner (32%-43%). Daarnaast valt ook hier op dat onder de armoedegrenzen pensioenontvangers in mindere mate deel uitmaken van de groep inwoners die moeilijk kan rondkomen. Bij 110% van het sociaal minimum heeft 19% inkomen uit pensioen; onder de armoedegrenzen is dit 6-7%.

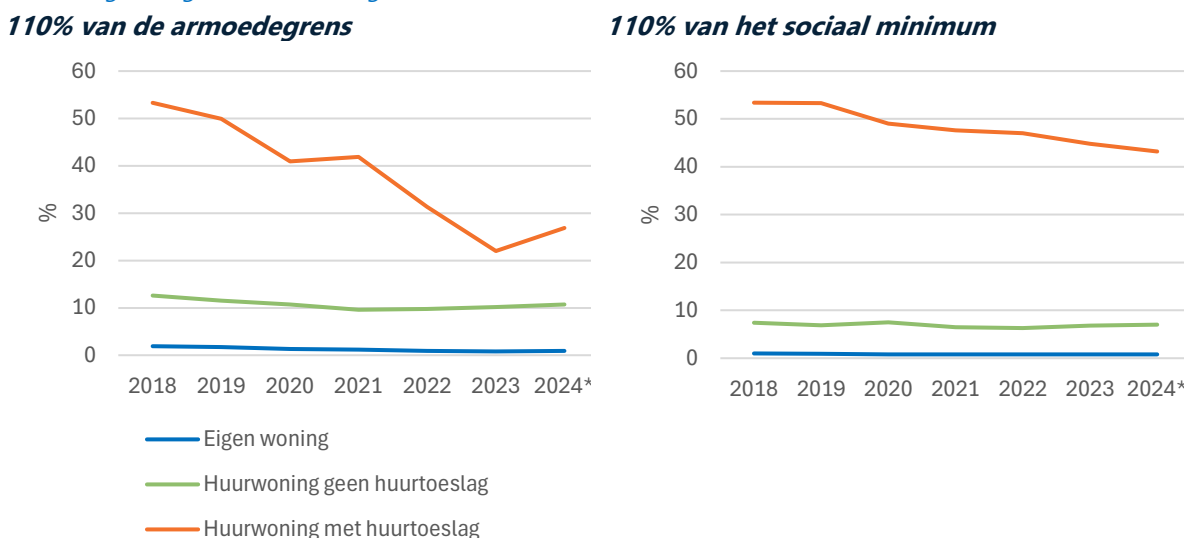
De samenstelling van de groep inwoners tot de 110%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt op een paar punten af van het landelijke beeld. Zo bestaat deze groep in Groningen voor een groter deel uit werknemers (36% tegenover 27% landelijk). Het aandeel inwoners met als belangrijkste inkomensbron pensioen is juist lager (7% tegenover 14%), net zoals het aandeel personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (5% tegenover 10% landelijk). Bij mensen met een uitkering sociale voorziening ligt het aandeel in de gemeente Groningen juist hoger (43% tegenover 38%).

Bij het sociaal minimum zijn er relatief gezien meer personen met als belangrijkste inkomensbron een sociale voorziening in de gemeente Groningen dan landelijk (53% tegenover 42% landelijk). Ook het aandeel met inkomen uit werk is groter in de gemeente (14% tegenover 10% landelijk). De groep met pensioen is kleiner in de gemeente (19% tegenover 28% landelijk).

3.6 Woningbezit

In deze paragraaf kijken we naar de (ontwikkeling van) armoede naar woningbezit. Allereerst toont figuur 16 de ontwikkeling van armoede en een laag inkomen in de gemeente Groningen. Vervolgens worden in figuur 17 de standgegevens over de 100%- en 110%-armoedegrens en de grens tot 110% van het sociaal minimum voor 2024 met elkaar vergeleken. Ten slotte geeft figuur 18 weer hoe de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrenzen en het sociaal minimum eruitziet.

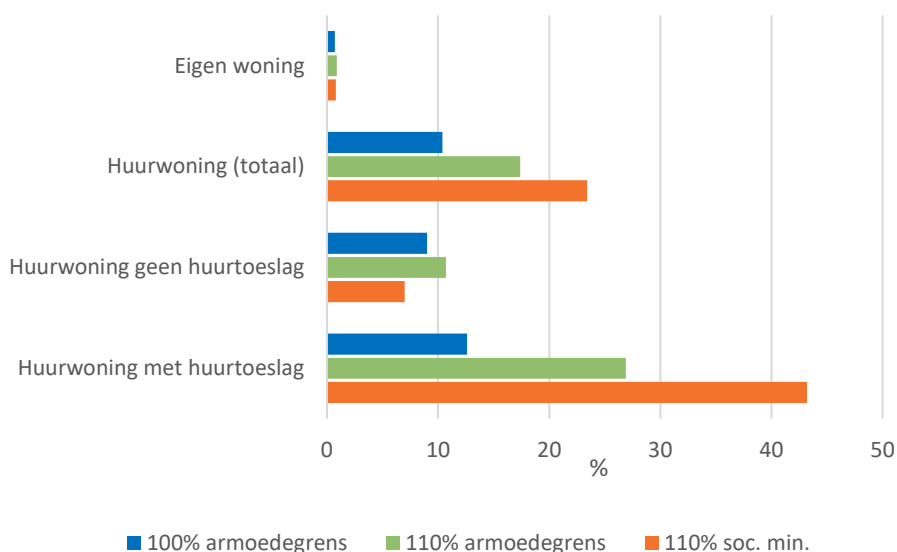
*Figuur 16: Ontwikkeling percentage personen tot 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar woningbezit, gemeente Groningen, 2018-2024**

Bij figuur 16 springt de verandering bij **huurders met huurtoeslag** bij de armoedegrens het meest in het oog. In 2018 ligt het aandeel in beide benaderingen vrijwel gelijk (ongeveer 53%). Daarna loopt de ontwikkeling uiteen; de 110%-armoedegrens zit in 2024 op 26,9% en de 110%-sociaal-minimumgrens op 43,2%. In aantallen komt dit neer op een daling van 24.400 naar 13.500 personen bij de 110%-armoedegrens. Bij het sociaal minimum is er een afname van 19.700 naar 17.700 personen. Verder valt bij de armoedegrens op dat het aandeel huurders met huurtoeslag in 2024 toeneemt ten opzichte van 2023. Bij het sociaal minimum neemt het aandeel juist verder af.

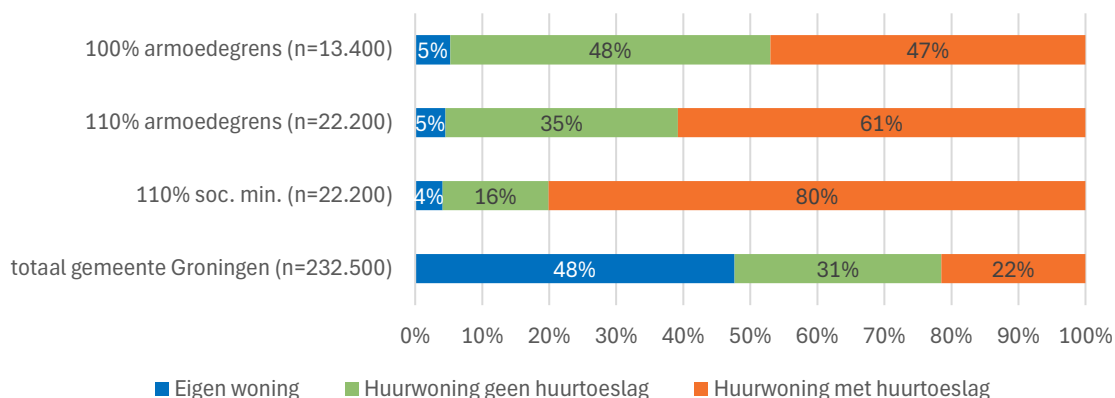
Het aandeel personen in armoede met een **eigen woning** en een **huurwoning zonder huurtoeslag** ontwikkelde zich bij beide benaderingen op een vergelijkbare manier. Ondanks de geringe procentuele ontwikkeling, gaat het in het geval van inwoners met een eigen woning bij de 110%-armoedegrens om een daling van 1.000 inwoners tussen 2018 en 2024; van 2.000 naar 1.000. Bij 110% van het sociaal minimum is de daling in dezelfde periode van een andere orde, namelijk van 1.000 naar 900. Deze sterke afname onder de armoedegrens sluit aan bij het landelijke beeld. Het aantal personen in een huurwoning zonder huurtoeslag tot de 110%-armoedegrens nam in dezelfde periode met 600 af, tot 7.700. Bij het sociaal minimum blijft het aandeel vrij constant. In 2024 gaat het om 3.500 personen in een huurwoning zonder huurtoeslag.

*Figuur 17: Percentage personen in de gemeente Groningen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar woningbezit, 2024**

Figuur 17 laat nogmaals het grote verschil tussen het sociaal minimum en de armoedegrenzen bij huurders met huurtoeslag zien. Waar de armoedegrenzen lager zijn bij huurwoning met huurtoeslag, zijn die juist iets hoger bij huurwoning zonder huurtoeslag. Zie paragraaf 2.4 voor een toelichting. Wanneer studentenhuishoudens niet meegeteld worden in de doelpopulatie van de armoedegrens, wordt de noemer van huurders zonder huurtoeslag een stuk kleiner. Er zijn namelijk veel studentenhuishoudens die geen huurtoeslag ontvangen. Doordat de noemer kleiner wordt, wordt het aandeel huurders zonder huurtoeslag tot de armoedegrens groter (14,5%). Ook laat de figuur duidelijk zien dat armoede en een laag inkomen weinig voorkomt onder eigenwoningbezitters. Ten slotte komt armoede relatief weinig voor onder inwoners met een eigen woning.

*Figuur 18: Totale groep personen tot 100% en 110% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar woningbezit, gemeente Groningen, 2024**

Figuur 18 laat zien hoe de totale groep inwoners tot de armoedegrenzen en het sociaal minimum is verdeeld naar woningbezit. Ook hier wordt duidelijk dat eigenwoningbezitters een klein deel uitmaken van deze groep; 5% onder de verschillende armoedegrenzen, 4% onder 110% van het

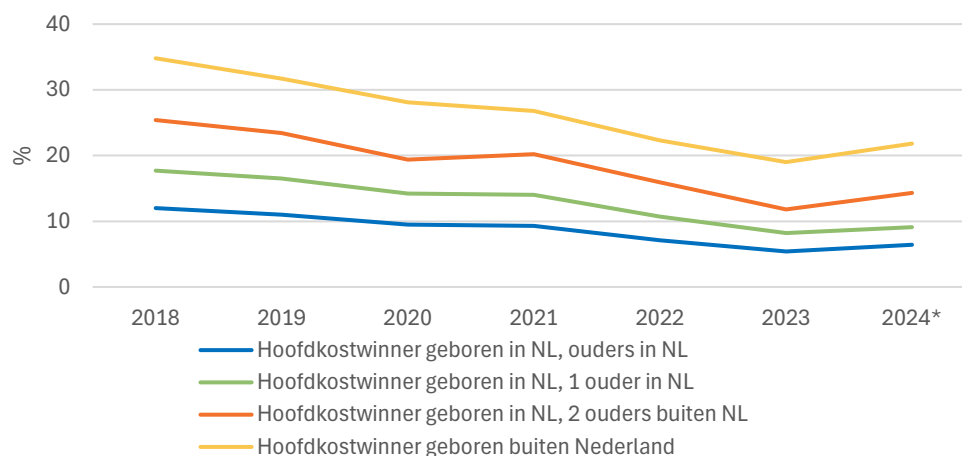
sociaal minimum. Verder is het aandeel inwoners met huurtoeslag lager onder de armoedegrenzen. Van de groep inwoners met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum woont 80% in een huurwoning met huurtoeslag. Onder de nieuwe armoedegrenzen ligt dit aandeel beduidend lager: 47% tot 61%. Het aandeel personen zonder huurtoeslag is een stuk groter, vooral onder de 100%-armoedegrens. Ook hier wordt duidelijk dat de nieuwe armoedegrens meer huurders zonder huurtoeslag in beeld brengt.

De samenstelling van de groep inwoners tot de 110%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt iets af van het landelijke beeld. Zo bestaat deze groep in Groningen voor een kleiner deel uit eigen woningbezitters (5% tegenover 10% landelijk). Het aandeel huurders zonder huurtoeslag is iets hoger (35% tegenover 32% landelijk), net zoals het aandeel huurders met huurtoeslag (61% tegenover 58% landelijk). Ook bij het sociaal minimum zijn er geen grote verschillen tussen de gemeente Groningen en landelijke cijfers.

3.7 Herkomst

In deze paragraaf kijken we naar de (ontwikkeling van) armoede naar herkomst. Het gaat hierbij om de herkomst van de hoofdkostwinner van het huishouden. Omdat voor het sociaal minimum geen openbare gegevens bekend zijn over herkomst, beperken we ons hier tot de 110%-armoedegrens. Allereerst toont figuur 19 de ontwikkeling van armoede in de gemeente Groningen. Vervolgens laat figuur 20 zien hoe de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrenzen eruitziet.

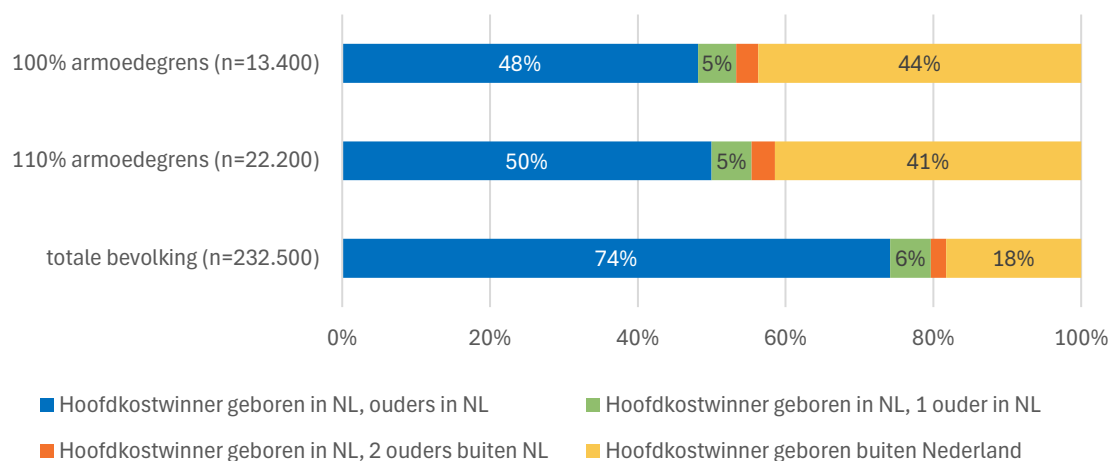
*Figuur 19: Ontwikkeling percentage personen tot 110% van de armoedegrens, naar herkomst, gemeente Groningen, 2018-2024**

Figuur 19 laat zien dat de verschillende herkomstgroepen zich vergelijkbaar ontwikkelen. Tussen 2018 en 2023 is er sprake van een daling, met uitzondering van het jaar 2021. Verder valt vooral de duidelijke stijging in 2024 op. Voor personen in huishoudens waarvan de hoofdkostwinner buiten Nederland is geboren, daalde het aantal tot de 110%-armoedegrens tussen 2018 en 2024 van 10.800 naar 9.200. Bij personen in huishoudens waarvan de hoofdkostwinner een Nederlandse achtergrond heeft, is de absolute afname tussen 2018 en 2024 sterker; 20.800 naar 11.100 personen.

Armoede komt in de gemeente Groningen duidelijk relatief gezien het vaakst voor onder inwoners in huishoudens waarvan de hoofdkostwinner buiten Nederland is geboren. Van deze groep valt 13,8% onder de 100%-armoedegrens en 21,8% onder de 110%-armoedegrens. Armoede komt relatief minder vaak voor onder personen van wie de hoofdkostwinner in Nederland is geboren en diens ouders ook. Het gaat bij de 110%-armoedegrens.

*Figuur 20: Totale groep personen tot 100% en 110% van de armoedegrens, naar herkomst, gemeente Groningen, 2024**

Hoewel armoede in de gemeente Groningen relatief weinig voorkomt onder personen van wie zowel de hoofdkostwinner als diens ouders in Nederland zijn geboren, vormen zij in aantallen de grootste herkomstgroep binnen de totale groep inwoners in armoede (zie figuur 20). Verder bestaat de groep voor 41% tot 44% uit personen met een hoofdkostwinner die buiten Nederland is geboren. Het aandeel inwoners waarvan de hoofdkostwinner in Nederland geboren is en één of twee ouders buiten Nederland geboren zijn, is relatief klein; 8%.

De samenstelling van de groep inwoners tot de 110%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt iets af van het landelijke beeld. Zo bestaat deze groep in Groningen voor een groter deel uit personen waarvan de hoofdkostwinner en diens ouders in Nederland geboren zijn (50% tegenover 38% landelijk). Het aandeel personen met een hoofdkostwinner die buiten Nederland geboren is, is juist lager in de gemeente (41% tegenover 52% landelijk).

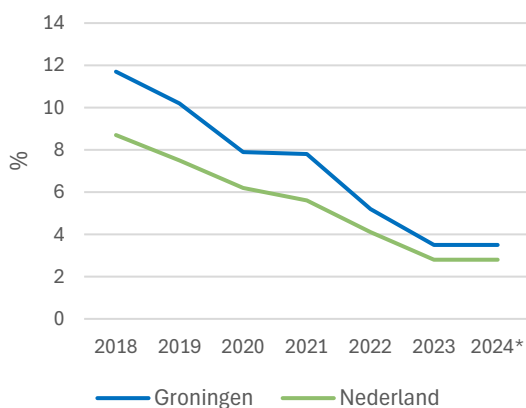
4 Kinderen in armoede

4.1 Ontwikkeling kinderen in armoede

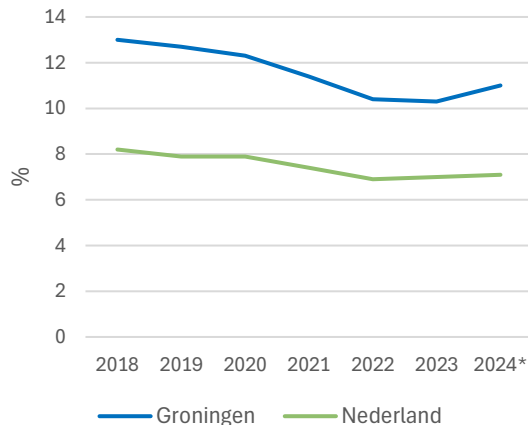
In Nederland woont 2,8% van het aantal minderjarige kinderen in een huishouden dat te maken heeft met armoede (figuur 21). In de gemeente Groningen is dit 3,5%. In aantallen gaat het in Groningen om 1.200 kinderen. In 34 gemeenten ligt het aandeel kinderen in armoede hoger dan in de gemeente Groningen. De gemeente Vaals heeft met 7,2% het hoogste aandeel, gevolgd door Rotterdam (5,9%). Tussen 2018 en 2024 is het aandeel kinderen in armoede in de gemeente Groningen sterk gedaald; van 11,7% naar 3,5% (van 4.000 naar 1.200 kinderen). Hiermee daalde het aandeel in Groningen sterker dan landelijk. Het verschil tussen Groningen en Nederland was in 2018 daardoor groter dan in 2024. Deze cijfers gaan over de 100%-armoedegrens (zie kader).

In dit hoofdstuk worden de 100%-armoedegrens en 110% van het sociaal minimum steeds gezamenlijk gepresenteerd. Hierbij is het belangrijk om te benadrukken dat deze benaderingen niet hetzelfde meten en gebaseerd zijn op verschillende definities en doelpopulaties (zie hoofdstuk 2). Ze zijn daardoor niet één-op-één vergelijkbaar. De cijfers geven vooral een beeld van verschillende uitkomsten wanneer uitgegaan wordt van een laag inkomen (het sociaal minimum) of van voldoende bestedingsruimte (de armoedegrens). Cijfers over minderjarige kinderen in huishoudens tot de 110%-armoedegrens zijn helaas niet openbaar beschikbaar en ontbreken daarom in dit hoofdstuk.

Figuur 21: Percentage minderjarige kinderen in de gemeente Groningen en Nederland in een huishouden tot de 100%-armoedegrens, 2018-2024*

Figuur 22: Percentage minderjarige kinderen in de gemeente Groningen en Nederland in een huishouden met inkomen tot 110% van het sociaal minimum, 2018-2024*

Bij het sociaal minimum is het beeld anders. In de gemeente Groningen woont 11% van de minderjarige kinderen in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (figuur 22). Gemiddeld is dit in Nederland 7,1%. In aantallen gaat het in Groningen om 3.600 kinderen, ten opzichte van 4.300 kinderen in 2018. Het aandeel kinderen in een huishouden met laag inkomen daalde daarmee minder sterk dan bij de armoedegrens. Opvallend is de toename bij het sociaal minimum in 2024. In aantallen gaat het om een toename van 200 kinderen. Dit zien we niet bij de armoedegrens. Ten slotte is het verschil in het percentage kinderen tussen de gemeente Groningen en het landelijk gemiddelde bij het sociaal minimum een stuk groter dan bij de armoedegrens.

Dit betekent dat het sociaal minimum laat zien dat er relatief veel kinderen in een huishouden met een laag inkomen wonen. Tegelijkertijd wordt onder de armoedegrens duidelijk dat veel van deze gezinnen toeslagen krijgen, bijvoorbeeld kindgebonden budget en huurtoeslag, of voldoende financiële buffer hebben. Hierdoor blijft er na het betalen van de vaste lasten aan wonen, energie en zorg voldoende geld over om van rond te komen. Daardoor is het aantal kinderen tot de armoedegrens een stuk lager.

Kinderen in langdurige armoede

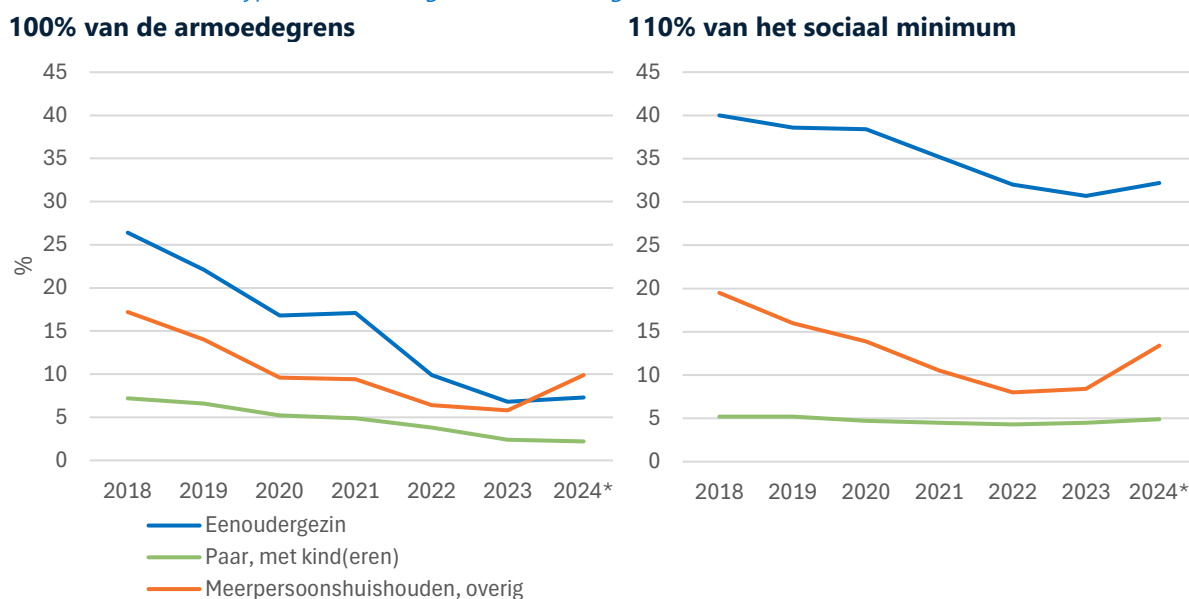
Van de 1.200 kinderen die in een huishouden tot de 100%-armoedegrens wonen, hebben 300 kinderen te maken met langdurige armoede (minimaal drie opeenvolgende jaren). In 2020 was het aantal nog 1.500. Dit is een forse afname. Het zou kunnen dat door koopkracht-, huur- en energiemaatregelen relatief veel gezinnen in Groningen in een jaar (net) boven de armoedegrens uitkwamen. Daarmee wordt de reeks van drie opeenvolgende jaren doorbroken en behoren zij niet meer tot de langdurig armen. We beperken ons hier wederom tot de armoedegrens, aangezien het sociaal minimum andere criteria hanteert rondom langdurig laag inkomen. Relatief gezien daalde het aandeel kinderen in een huishouden met langdurige armoede tussen 2020 en 2024 van 4,5% naar 0,8%. Landelijk ging het om een daling van 3,2% naar 0,7%. In Groningen daalde het aandeel kinderen dat opgroeit in een huishouden dat langdurig onder de armoedegrens leeft dus sneller.

Van de 3.600 kinderen die in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum wonen, hebben 1.900 kinderen te maken met een langdurig laag inkomen (minimaal vier opeenvolgende jaren). In 2020 was dit 2.400. In percentages gaat het om een daling van 7,7% naar 6,3%. Daarmee ligt het aandeel in de gemeente Groningen hoger dan landelijk, waar het aandeel minderjarige kinderen in een huishouden tot 110% van het sociaal minimum daalde van 4% in 2020 naar 3,4% in 2024.

4.2 Type huishouden

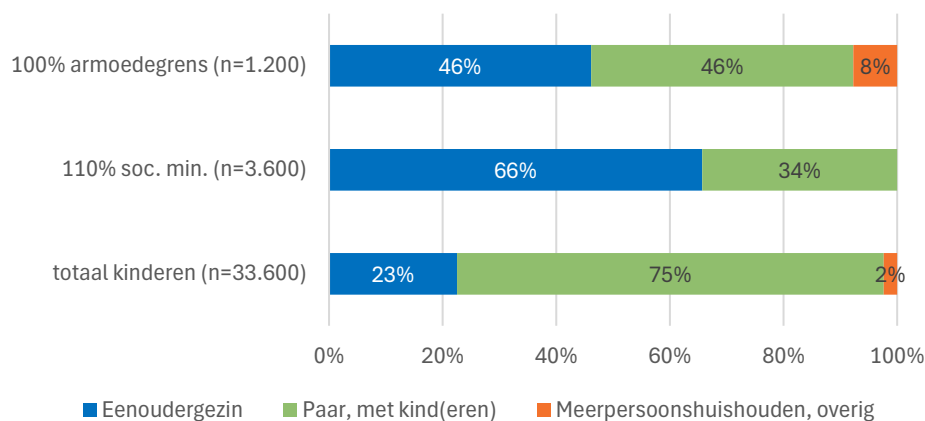
Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het aandeel kinderen in armoede naar type huishouden, dan valt vooral de afname bij eenoudergezinnen op vanaf 2018 (figuur 23). Ook in paragraaf 3.3 zagen we al dat het aandeel en aantal eenoudergezinnen in armoede sterk is gedaald. In aantallen gaat het tussen 2018 en 2023 om een daling van 1.500 kinderen in eenoudergezinnen; van 2.000 naar 500. In 2024 nam dit aantal weer licht toe met 100 kinderen. Ook onder 110% van het sociaal minimum daalde het aandeel kinderen in eenoudergezinnen; van 2.900 in 2018 naar 2.200 in 2023. Ook hier is een stijging van 100 kinderen te zien in 2024.

Figuur 23: Ontwikkeling percentage minderjarige kinderen tot 100% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar type huishouden, gemeente Groningen, 2018-2024*

De procentuele ontwikkeling van het aandeel kinderen in paren is onder de 100%-armoedegrens en 110% van het sociaal minimum redelijk vergelijkbaar. In aantallen lopen de twee benaderingen echter uiteen: onder de 100%-armoedegrens daalde het aantal kinderen tussen 2018 en 2024 van 1.900 naar 600, terwijl het bij 110% van het sociaal minimum om een daling van 1.300 naar 1.200 gaat.

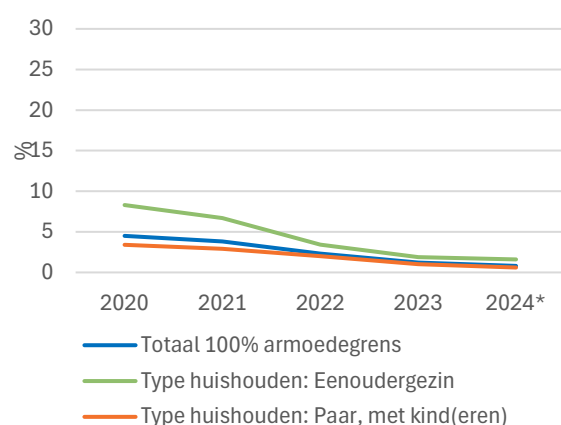
Figuur 24: Totale groep minderjarige kinderen tot 100% van de armoedegrens en 110% van het sociaal minimum, naar type huishouden, gemeente Groningen, 2018-2024*

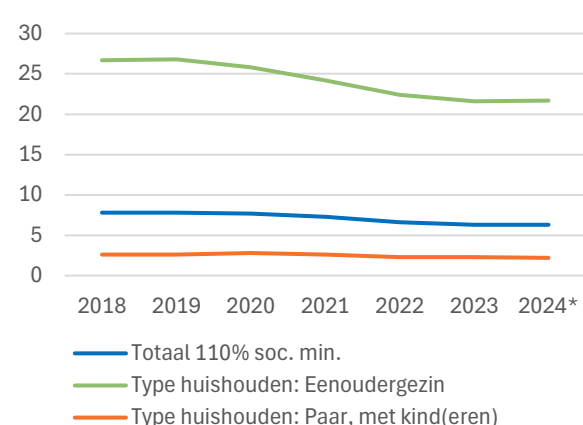
Figuur 24 laat zien dat de groep kinderen in een huishouden tot 100% van de armoedegrens voor 46% bestaat uit eenoudergezinnen en eveneens voor 46% uit kinderen die in een gezin met twee volwassenen wonen. Bij 110% van het sociaal minimum is het aandeel kinderen in eenoudergezinnen groter, namelijk 66%. Een derde woont in een gezin met twee volwassenen. De verschillen laten zien dat eenoudergezinnen bij het sociaal minimum vaker in beeld komen als groep met een laag inkomen. De armoedegrens maakt duidelijk dat ook paren met kinderen relatief vaak deel uitmaken van financieel kwetsbare huishoudens.

De samenstelling van de groep kinderen in een huishouden tot de 100%-armoedegrens in de gemeente Groningen wijkt iets af van het landelijke beeld. De groep bestaat in de gemeente vaker uit kinderen in eenoudergezinnen (41% landelijk) en minder vaak uit kinderen in gezinnen met twee volwassenen (53% landelijk). Dit beeld is hetzelfde bij het sociaal minimum. Landelijk woont 57% van de kinderen in een huishouden met inkomen tot 110% van het sociaal minimum in een eenoudergezin en 41% in een gezin met twee volwassenen.

*Figuur 25: Ontwikkeling percentage minderjarige kinderen in de gemeente Groningen in langdurige armoede (minimaal 3 opeenvolgende jaren) tot 100% van de armoedegrens, naar type huishouden, 2018-2024**

*Figuur 26: Ontwikkeling percentage minderjarige kinderen in de gemeente Groningen in huishoudens met minimaal 4 opeenvolgende jaren een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, naar type huishouden, 2018-2024**

Figuur 25 toont dat ook langdurige armoede relatief gezien het meest voorkomt bij kinderen in eenoudergezinnen, alhoewel het percentage tussen 2020 en 2024 behoorlijk is afgenomen (van 8,3% naar 1,6%; in aantallen van 600 naar 100). Landelijk gaat het om een daling van 6,6% naar 1,6%. Bij gezinnen met twee volwassenen gaat het in Groningen tussen 2020 en 2024 om een absolute daling van 900 naar 100 kinderen. Bij figuur 26 wordt duidelijk dat een langdurig laag inkomen veel sterker voorkomt bij kinderen in eenoudergezinnen.

5 Conclusie

Deze armoedemonitor laat het hebben van weinig geld vanuit twee perspectieven zien. Het sociaal minimum brengt de groep inwoners in beeld die een laag inkomen heeft, terwijl de armoedegrens weergeeft wie na het betalen van vaste lasten genoeg geld overhoudt voor overige basisbehoeften en of er spaargeld achter de hand is. Daardoor zijn de uitkomsten niet één-op-één vergelijkbaar, maar aanvullend. Samen geven ze een genuanceerd beeld van welke groepen moeite (kunnen) hebben met rondkomen. Hierbij benadrukken we dat er verschillende grenzen zijn om armoede en een laag inkomen te meten. Bij toepassing van andere grenzen kan het beeld van armoede er anders uitzien. Dit wil ook zeggen dat armoede niet eenduidig is: ook personen die boven de grens uitkomen kunnen moeite hebben om rond te komen.

Tussen 2018 en 2024 is het aandeel en aantal inwoners dat onder de armoedegrens valt flink afgenomen. Ook het aandeel inwoners met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is iets gedaald. Desondanks blijft de gemeente Groningen zowel bij de armoedegrenzen als bij het sociaal minimum relatief hoog scoren in vergelijking met andere gemeenten.

Uit de analyse komt naar voren dat langdurige armoede sterk afneemt, terwijl een langdurig laag inkomen veel stabiel blijft en in de gemeente Groningen vaak voorkomt. Alhoewel deze resultaten niet één-op-één vergelijkbaar zijn, omdat het bij de armoedegrens om drie opeenvolgende jaren gaat en bij het sociaal minimum om vier opeenvolgende jaren, is het verschil van belang. Een daling van langdurige armoede betekent dus niet automatisch dat het langdurig hebben van een laag inkomen verdwijnt.

Het aantal kinderen dat onder de armoedegrens valt is sterk gedaald. Dit wijst erop dat minder gezinnen geld tekortkomen na het betalen van vaste lasten aan wonen, energie en zorg. Tegelijkertijd blijft het aantal kinderen dat opgroeit in een huishouden tot 110% van het sociaal minimum een stuk groter. Dit betekent dat er in de gemeente Groningen een behoorlijke groep gezinnen is die een laag inkomen heeft, maar waarvan een deel niet onder de armoedegrens valt. Dit komt bijvoorbeeld doordat zij gebruik maken van toeslagen en het kindgebonden budget of voldoende financiële buffer hebben.

Wanneer we de samenstelling van de groep inwoners tot de armoedegrens en het sociaal minimum vergelijken, komen er deels andere groepen naar voren.

- Onder de 110%-armoedegrens zijn vaker zichtbaar: werkenden, inwoners met een jonge hoofdkostwinner en huurders zonder huurtoeslag
- Onder 110% van het sociaal minimum zijn meer in beeld: ouderen/gepensioneerden, gezinnen met kinderen, huurders met huurtoeslag en ontvangers van een sociale uitkering.

Eenpersoonshuishouden vormen bij beide benaderingen een groot deel van de groep. Aangewezen zijn op één inkomen is daarmee een kwetsbaarheid. Bij de armoedegrens bestaat deze groep echter meer uit jongeren en werkenden en bij het sociaal minimum meer uit ouderen en mensen met een sociale uitkering.

Deze verschillen volgen uit de methodiek van beide benaderingen. Onder de armoedegrens komen groepen met relatief hoge vaste lasten en weinig spaargeld in beeld. Bij het sociaal minimum gaat het alleen om de hoogte van het inkomen.

Bronnen

1. Van den Brakel M, Gidding K, Lok R, Otten F, Vandewal E, Bos J, et al. De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten. Den Haag, Heerlen, Utrecht: CBS, Nibud en SCP; 2024.
2. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio (indeling 2025). Den Haag/Heerlen: CBS; 2025. Beschikbaar via: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/86202NED/table?dl=D5166>. Geraadpleegd op 16 april 2026. Tabeltoelichting geraadpleegd.
3. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Leven in armoede 2025. Den Haag/Heerlen: CBS; 2025. Beschikbaar via: <https://longreads.cbs.nl/leven-in-armoede-2025/>. Geraadpleegd op 21 mei 2026.
4. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Stijging armoede na vijf jaar daling. Den Haag/Heerlen: CBS; 2025. Beschikbaar via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/51/stijging-armoede-na-vijf-jaar-daling>. Geraadpleegd op 21 mei 2026.

Colofon

Armoedemonitor 2026

Een trendonderzoek over armoede in de gemeente Groningen

Auteurs

Inge de Vries
Mayan van Teerns

Maand van uitgave

Mei 2026

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Deon Prins

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

LinkedIn

<https://linkedin.com/company/ois-groningen>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30
E: info@oisgroningen.nl
I: www.oisgroningen.nl